

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΞΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΝΟΙΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΞΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΟΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ

ΕΤΟΣ ΟΓΔΩΘΟΝ
1933

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑΝ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΤΟΠΩΝΥΜΙΩΝ

Εἰς τὸν Σ. Μητροπολίτην Ἰωαννίνων
κ. ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ ΒΛΑΧΟΝ

Δημοσιεύομεν κατωτέρω τὴν δευτέραν¹ σειρὰν τῆς τοπωνυμικῆς ἠπειρωτικῆς συλλογῆς μας ἐλπίζοντες ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο θὰ συνεχισθῇ, ἵνα καταρτισθῇ πλήρες τοπωνυμικὸν τῆς Ἠλείου, πρὸς τὸ ὁποῖον μετὰ τόσου πόθου καὶ τόσης στοργῆς ἀποβλέπει ὁ ἀκρίματος ἐκδότης τῶν «Ἠπειρωτικῶν Χρονικῶν» μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Σπυρίδων.

Διὰ τῆς συλλογῆς μας ταύτης, ἣτις περιλαμβάνει τὰς τοπωνυμίας δέκα ἠπειρωτικῶν χωρίων², δὲν προτιθέμεθα νὰ ἐρμηνεύσωμεν ταύτας. Τοῦτο δεικνύει καὶ ἡ κατάταξις τὴν ὁποίαν ἠκολουθήσαμεν κατὰ τὴν καταγραφὴν τῶν τοπωνυμιῶν. Προσεπαθήσαμεν μόνον νὰ ἀποδώσωμεν πιστῶς τὴν προφορὰν τῶν τοπωνυμιῶν καὶ νὰ παράσχωμεν πᾶσαν σχετικὴν μὲ ἐκάστην τούτων πληροφορίαν, ἣ ὁποία ἄλλοτε μὲν ἔχει χαρακτῆρα ἱστορικόν, ἄλλοτε δὲ ἀποτελεῖ συμβολὴν εἰς τὴν παραγωγὴν ἱκανῶν τοπωνυμιῶν.

1. Ἄετοράχη Κατσανοχώριον

(πρόην Κοτόρτσι).

Ἄετοράχη (ἦ), σ' ν' Ἀἰτουρράχ', Ν. τοῦ συνοικισμοῦ τοῦ χωρίου Λαζάνων, σειρὰ λόφων, ἐπὶ τῶν ὁποίων οἱ ἄετοὶ κάθηνται κατὰ τὴν ἀνοιξιν.

¹) Τὴν πρώτην συλλογὴν μας ἐδημοσιεύσαμεν εἰς τὰ «Ἠπειρωτικὰ Χρονικά», τ. 1^ο, ἔτ. 1928, σ. 321 ἔξ.

²) Τὰς τοπωνυμίας ταύτας συνέλεξα παρὰ τῶν κ.κ. Κ. Οἰκονόμου (Ἄετοράχη), Δ. Γκίτζα (Βρυσούλα), Αὐγ. Παγκρατίδου (Καλέντζιον), Γεραλέξη (Κορύτιανη), Κ. Λαζαρίδη (Κουκούλιον), Γ. Παπαζήση (Κωστήτσι), Χρ. Παπακώστα καὶ Ν. Χρ. Παπακώστα (Μελισσουργοί), Ν. Σαφαρίκα (Πλαίσια) καὶ Κ. Πουρναρᾶ (Χόσεψη), πρὸς τοὺς ὁποίους καὶ ἐντεῦθεν ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας μου.

Ἀμόρια (τά), στ' Ἀμόργια, Ν., τοποθεσία, τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος δὲν εἶναι στερεόν, ξεκόβεται.

Βάβω (ῆ), στ' Βάβ', ΝΔ., λόφος. Εἰς τοῦτον ἐδόθη ἡ ὀνομασία αὕτη ἀπὸ τὸν ἐπ' αὐτοῦ κείμενον λίθον ὁμοιάζοντα πρὸς γραῖαν.

Βορτόπια (τά), στὰ Βορτόπια, Ν.Δ. τοῦ συνοικισμοῦ Λαζάνων, τοποθεσία.

Γκρεμὸς (ὄ), στὸν Γκριμό, Α., τοποθεσία. Ὀνομάσθη οὕτω, διότι εἰς αὐτὸν «γκρεμίζουσι» τὰ σιτάρια τῶν οἱ χωρικοί, ὅταν ἀλωνίζουσι. Σήμερον ὑπάρχουσι ἀλώνια.

Ζέκος (ὄ), στοῦ Ζέκου, ΒΑ., χεῖμαρρος. Πλησίον αὐτοῦ ὑπάρχει ὑδρομυλος, λειτουργῶν μόνον τὸν χειμῶνα. Ἡ ὀνομασία προῆλθεν ἀπὸ Τοῦρκον, ὀνομαζόμενον Ζέκο καὶ ἔχοντα ὑπὸ τὴν κτῆσίν του τὸν μῦλον.

Θεόδωροι Ἁγιοί (οἱ), σ' τ'ς Ἁη-Θουδώρ'ς, κορυφή τῆς λοφοσειρᾶς Ἁετορράχης, ὀνομασθεῖσα ἀπὸ τὸ ἐρειπιωμένον σήμερον παρεκκλήσιον τῶν ἁγίων Θεοδώρων.

Καστριλάκι (τό), στὸν Καστριλάκ', Δ., λόφος, εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται ἴχνη μικροῦ φρουρίου.

Λάζανα (τά), στὰ Λάζανα, συνοικισμός, ὅστις, πρὶν συνοικισθῆ, ἐπωλεῖτο ὑπὸ τῶν κατοίκων τοῦ Α. τῶν Λαζάνων εὐρισκομένου χωρίου Λάτου, εἰς ὃ ἀνήκεν, ὡς λιθάδι. Κατὰ τὸν χαλασμόν, τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, ὅτε κατεστράφη τὸ χωρίον Λάτου, οἱ διασωθέντες κάτοικοι αὐτοῦ ἔκτισαν τὰ Λάζανα καὶ ἄλλα χωρία.

Λεῦκες (αἱ), σ' τ'ς Λεῦκισ, κορυφή τῆς λοφοσειρᾶς Ἁετορράχης ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον δένδρον.

Μακρύκαμπος (ὄ), στοῦ Μακρύκαμπου, ΒΔ., τοποθεσία. Εἶναι μεγάλη χωραφιῶν ἕκτασις, περίπου 300 στρέμματα.

Μίσιαλα (τά), στὰ Μίσιαλα, Α., τοποθεσία.

Μουτσιάνα (ῆ), στ' Μουτσιάνα, τοποθεσία. Θαμνώδης ἕκτασις, ΒΑ. τοῦ συνοικισμοῦ Λαζάνων.

Μπάλος (ὄ), στ' Μπάλ', Α., τοποθεσία (χωρίφια).

Μπιντοῦρες (αἱ), σ' τ'ς Μπιντοῦρις, Α. τοῦ συνοικισμοῦ Λαζάνων, τοποθεσία (ἕκτασις θαμνώδης).

Πολιάνα (ῆ), σ' Μπαλιάνα, ΒΔ., τοποθεσία ἐπίπεδος καὶ ὁμαλή.

Πρόπατα ἢ **Πρόπατες**, στὰ Πρόπατα ἢ σ' τ'ς Πρόπατις, Ν., τοποθεσία εἰς τὴν ῥίζαν λόφου.

Σωτήρ (ὄ), σ' τ'ς Σωτήρ', Α., λόφος. Εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ ὑπάρχει ἔξωκλήσιον τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, καθ' ἣν τὰ Λάζανα πανηγυρίζουσι.

2. Βρυσούλα Πρεβέζης

(πρόην Ζιρμή).

Βούτσι (τό), στοῦ Βούτσ', ΝΔ. τοῦ χωρίου, τοποθεσία ἔχουσα πολλὰ καὶ καλὰ χορτάρια, ὅπου βόσκουν τὰ βόδια.

Γράμπελα ἢ Γκράμπελα (τά), στὰ Γράμπιλα ἢ Γκράμπιλα, Δ., πεδινὴ ἔκτασις ἔχουσα ἄλλοτε πολλὰ καὶ μεγάλα ἀμπέλια.

Ζερέλι (τό), στοῦ Ζιρέλ', τοποθεσία Ν. τοῦ χωρίου καλλιεργουμένη. Ἐκεῖ λέγουν ὅτι εὐρίσκειτο τὸ χωρίον, τοῦ ὁποίου οἱ κάτοικοι διεσπάρησαν μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Σουλιῦ ὑπὸ τοῦ Ἄλῃ. Ἐκ τῶν κατοίκων παρέμεινεν ἐκεῖ μόνον ἡ οἰκογένεια Ἀβασιώτου, ἡ ὁποία ἠγόρασεν ἀπὸ τὸν Ἄλῃ τὴν περιφέρειαν τοῦ χωρίου καὶ ἀφιέρωσεν αὐτὴν εἰς ἐκκλησίαν. Αὕτη κατόπιν ἔγινε μοναστήρι μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἱδρυτοῦ της «Μονὴ Ἀβάσου».

Κροῦκα (ἦ), στ' Γκροῦκα, ΝΑ., λόφος.

Λάκκος Ἀβάσου (ό), στοῦ Λάκκου τ' Ἀβάσ', ΝΔ. τοῦ χωρίου, τοποθεσία, ἣτις σχηματίζει λάκκον καὶ ἀνήκεν εἰς τὸν ἱδρυτὴν τῆς προειρημένης μονῆς.

Μουτσιάρα (ἦ), στ' Μουτσιάρα, Β., τοποθεσία ἀπὸ τὶς πολλὰς μουτσιάρες (ἀναβρύσεις ὑδάτων).

Μπότσαρης (ό), στ' Μπότσαρ', ΝΔ., πεδινὴ ἔκτασις, περὶ τῆς ὁποίας λέγουν ὅτι ἦτο κτῆμα τοῦ Σουλιώτου Μάρκου Μπότσαρη.

Ντουσκο (τό), στοῦ Ντούσκου, λόφος Δ. Ἐχει πολλὰ ντουσκα δηλαδὴ χαμόκλαδα.

Πεκῆς (ό), στ' Μπέκα, βρύση, Β. Ἐκεῖ ἐφρονεύθη κάποιος Τοῦρκος Πεκῆς.

Ῥεῖκι (τό), στοῦ Ῥεῖκ', Δ. δασώδης ἔκτασις ἀπὸ ῤεῖκια.

Τσαγκάρινα (ἦ), σ' Τζαγκάρινα, ΝΑ., πηγὴ, πλησίον τῆς ὁποίας λέγουν ὅτι κατοῦκει ἡ χήρα Τσαγκάρη.

Τσάκαλος (ό), στ' Τσάκαλ', Ν., πηγὴ, πλησίον τῆς ὁποίας κατοῦκει ἡ οἰκογένεια Τσακάλου, καταγομένη ἐκ τοῦ χωρίου Ζερέλι.

Τσοῦμα ὁμορφη (ἦ), στ'ν Ὅμορφ' Τζιοῦμα, Ν., λόφος.

Φωτομάρας (ό), στ' Φουτουμάρα, Δ., τοποθεσία. Περὶ αὐτῆς λέγουν ὅτι ἦτο κτῆμα τοῦ Σουλιώτου Φωτομάρα καὶ μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Σουλιῦ περιῆλθεν εἰς τὸ τουρκικὸν δημόσιον.

Χράμπα (ἦ), στ' Χράμπα, Α., βουνὸν ἔχουν βραχώδεις καὶ ἀποτόμους κλίσεις.

3. Καλέντζι.

Ἄετοφωλιές (αἰ), σ' τ'ς Ἄιτουφουλιές, ΝΑ., τοποθεσία, εἰς ἣν ἄλλοτε ἦσαν ἄετῶν φωλεαί.

Ἄλαταριές (αἰ), σ' τ'ς Ἄλαταριές, ΝΑ., τοποθεσία, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Καλεντζῖτες ἔδιδον εἰς τὰ ζῷα τῶν ἀλάτι, πρὶν ἀφήσουν αὐτὰ εἰς τοὺς βοσκούς.

Ἄλπότερνες (αἰ), σ' τ'ς Ἄλπότερνες, ΝΔ., τοποθεσία. Εἰς ταύτην ὑπάρχουν πολλαὶ «τρύπες», ὅπου κρύπτονται αἱ «ἀλπές».

Ἄλωνάκι (τό), στ' Ἄλουνάκ', ΝΑ., τοποθεσία, ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶναι μικρὸν ἄλώνι.

Ἀμπάργια (τά), στ' Ἀπάν', στὰ Κάτ' Ἀμπάργια, ΝΔ., τοποθεσία. Εἶναι γόνιμοι ἐκτάσεις καὶ ὁ σπείρων εἰς αὐτὰς εἶναι σὰν νὰ ἔχη τὸν καρπὸ στὸ ἀμπάρι.

Βαρκὰ (τά), στὰ Βαρκά, ΝΑ, τοποθεσία. Εἰς τὸν τόπον τοῦτον εἶναι νερὰ «στεκούμενα».

Βυζίτσες (αἰ), σ' τ'ς Βυζίτσες, ΝΑ., τοποθεσία. Ὁμοιάζει μὲ μαστόν, διότι εἰσχωρεῖ βαθέως μεταξὺ δύο λοφίσκων. *Βυζίτσες* ὀνομάζουσι εἰς τὸ Καλέντζι τὸ σύνολον τῶν μερίδων τῶν χωραφιῶν, πού εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ βυζιοῦ.

Βιτουλιμάντρι (τό), στοῦ Βιτ'λ'μάντρ', τοποθεσία, ἐνθα ἐμάνδριζον τὰ βιτούλια.

Γκλίφκη (ῆ), στ' Γκλίφκ', ΒΑ., τοποθεσία. Εἰς αὐτὴν ὑπάρχει μῦλος. Λέγουσι ὅτι ὁ μῦλος ὀνομάσθη Γκλίφκη (ἀπὸ τοῦτον κατόπιν ἡ τοποθεσία), διότι ἄλλοτε οἱ μυλωθροὶ ἐκλεπτον τοὺς πελάτας τῶν.

Δέμα (τό), στοῦ Δέμα, Α., τοποθεσία. Ὀνομάσθη οὕτω ἀπὸ τὸν τοῖχον, τὸν ὁποῖον οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου κατεσκεύασαν χάριν τοῦ κάτωθι αὐτοῦ εὐρισκομένου μύλου, ὡς δέμα, ὡς φράγμα, διὰ τὰ λιμνάζοντα ἐντὸς τῶν Ρουβινίων ὕδατα. Ἀλλαγῶν τοῦτο λέγεται **Δέση**.

Κάμπος Ἀπάνω (ὀ), στοὺν Ἀπάν' Κάμπου, ΝΑ., τοποθεσία.

Κάμπος Κάτω (ὀ), στοὺν Γκάτου Κάμπου, ΝΑ., τοποθεσία.

Καστρί (τό), Ἐπάνω καὶ Κάτω, στ' Ἀπάν' Καστρί, στοῦ Κάτ' Καστρί, ΝΑ., λόφος. Ἐπ' αὐτοῦ σφύζονται ἀκόμη ἐρείπια φρουρίου. Διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα, εἰς τὸ Ἄνω Κάστρον καὶ εἰς τὸ Κάτω.

Καταρράκτης (ὀ), στοὺν Γκαταρράχτ', ΒΑ., τοποθεσία ἀπὸ τὸν ἐν αὐτῇ καταρράκτην.

Κοβόσδα (ῆ), σ' Γκουβόζδα, ΝΔ, λόφος.

Κόντρες (αἰ), σ' τ'ς Κόντρις, ΒΑ., λόφος. Εἶναι γεμάτος ἀπὸ κοντριά.

Κοῦκλος (ὀ), στοὺν Γκούκλου, Α., συνοικία ἔχουσα σχῆμα κύκλου.

Κουκοτόπια (ὀ), στὰ Κουκουτόπια ΝΑ., τοποθεσία. Εἶναι ἀπόκεντρος τόπος, ἔνθα ἔζων ἄλλοτε κοῦκοι. Σήμερον εἶναι νεκροταφεῖον.

Κουρὶ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου (τό), στοῦ Κουρὶ τ' ἁη-Κωνσταντίν', ΒΑ., λόφος. Εὐρίσκεται ἐπ' αὐτοῦ παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου. Κουρὶ σημαίνει χώρον ἀπηγορευμένον. Εἶναι λέξις τουρκική. Ἀπὸ τὸν τόπον τοῦτον ἀπηγορεύετο ἄλλοτε, ὅπως καὶ τώρα, νὰ κόπτουν ξύλα.

Κουρπίνια (ἦ), στ' Γκουρπίνια, ΝΑ., τοποθεσία καλυπτομένη ἀπὸ κούρπινα (ἀγιοκλήμα).

Κουτσόμυλος (ὀ), στοὺν Γκουτζόμυλον, Α., τοποθεσία. Ἔχει μύλον, ὅστις λειτουργεῖ κουτσά-στραβά, μόνον τὸν χειμῶνα.

Κρυσιές (αἰ), σ' τ'ς Κρυσιές, ΝΑ., τοποθεσία κρυπτομένη μεταξὺ λοφίσκων.

Λαγκάδια Μεγάλα (τά), στὰ Μιγάλ' Λαγκάδια, ΝΑ., τοποθεσία. Ταύτην διαρρέουν πολλὰ μικρὰ λαγκάδια, ἅτινα ἐνούμενα ἀποτελοῦν ἓνα μεγάλο λαγκάδι.

Μεσιὸς (ὀ), στοῦ Μισιό, συνοικία κεντρική.

Μπάλκος (ὀ), στ' Μπάλκ', τοποθεσία ΝΑ.

Μπούφες (αἰ), σ' τ'ς Μπούφες, Δ., τοποθεσία, ἣ ὁποία ἄλλοτε ἦτο ἔρημος καὶ ἐδέχετο τοὺς μπούφους.

Νικόλαος ἅγιος (ὀ), στοὺν Ἁη-Νικόλα, τοποθεσία Α. τοῦ χωρίου ἀπὸ τὸ ἐπ' αὐτῆς παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Νικολάου. Ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀνηγέρθη καὶ ἀνεκαινίσθη κατὰ τὸ 1630 συμφώνως πρὸς ὑπάρχουσαν ἐπὶ αὐτῆς ἐπιγραφήν, ἣτις ἔχει ὡς ἑξῆς: «ἀνηγέρθη καὶ ἀνεκαινίσθη ὁ θεῖος καὶ πάνσεπτος ναὸς τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λικίας τοῦ θαυματουργοῦ: διὰ ἐξόδου τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ συνδρομῆς τοῦ αὐτοῦ χωρίου ἀπὸ Ἀδάμ Ἰρλη ἀπὸ Χριστοῦ, ἀχλ'.»

Ντιούσκος (ὀ), στοὺν Ντιούσκου, ΒΔ., τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἄλλοτε ἦσαν ντιούσκοι, δένδρα, βαλανιδιές.

Ξηροβούνι (τό), στοῦ Ξηροβούν', βουνόν, ΝΑ., ἄνυδρον, ξηρόν καὶ ἄγονον, τὸ βόρειον ἄκρον τοῦ ὄρους Ξηροβουνιοῦ.

Ὀρσύδα Μεγάλη (ἦ), στ' Μιγάλ' Οὐρσύδα, ΝΑ., τοποθεσία. Δι' αὐτῆς διαρρέουν τὰ ὄμβρια ὕδατα εἰς τὸν ποταμόν.

Παλιάμπελα (τά), στὰ Παλιάμπιλα, Β., τοποθεσία, ἣτις ἄλλοτε εἶχεν ἀμπέλια.

Παραλόγκια (τά), στὰ Παραλόγκια, ΝΑ., τοποθεσία. Εἶναι λόγκος πλησίον παραραχθίου μεγάλου λόγκου.

Παρασκευὴ ἁγία (ἦ), σ' ν' Ἁη-Παρασκευή, ΝΑ., λοφίσκος.

Παρασπήλια (τά), στὰ Παρασπήλια, ΝΑ., τοποθεσία πλησίον σπηλαίων.

Πέρα (ό), στοὺν Μέρα, Δ., συνοικία. Κεῖται πέρα τῶν δύο ἄλλων συνοικιῶν τοῦ χωρίου (λέγεται καὶ στοὺν Μέρα Μαχαλά).

Πεπονάκι (τό), στοὺ Πιποννάκ', ΝΑ., λόφος ἔχων σχῆμα πεπονιοῦ.

Πλακανίθρα (ῆ), σ' Μπλακανίθρα, ΝΑ., τοποθεσία καλυπτομένη ἀπὸ τὸν πλάτανον.

Πλάτανος (ό), στοὺν Μπλάτανου, Ν., πηγίδι ὀνομασθὲν οὕτω ἀπὸ τὸν πλάτανον.

Πολεμίστρες (αἱ), σ' τ'ς Πουλιμίστρις, Ν., τοποθεσία. Ἐκεῖ πρὸ τῆς πρώτης τοῦ Ἄλῃ κατὰ τῶν Σουλιωτῶν ἐστρατείας ἐπολέμησεν ὁ Μᾶρκος Μπότσαρης κατὰ τουρκικοῦ ἀποσπάσματος, ὅταν ἐπήρχετο κατὰ τῶν Πέντε Πηγαδίων.

Προσήλιο (τό), Προσήλιον, ΝΑ., τοποθεσία.

Ῥάδουστα (ῆ), στ' Ῥάδουστα, ξηροπόταμος εἰς τὸ μέσον τοῦ χωρίου.

Ῥόγκια (τά), στὰ Ῥόγκια, ΝΑ., τοποθεσία.

Ῥουβένια (τά), στὰ Ῥουβένια, ΝΑ., τοποθεσία.

Ῥουκλέσιος (ό), στοὺ Ῥουκλέσιου, Α., ξηροπόταμος.

Σπήλαιον (τό), στοὺ Σπήλιου, Α., τοποθεσία.

Σφραγίδα (ῆ), σ' τ'ς Σφραγίδα, Β., λόφος ὁμοιάζων σφραγίδα.

Τζήλια (ό), σ' Τζήλια, πηγίδι. Κατεσκεύασεν αὐτὸ κάποιος Τοῦρκος ἀγᾶς, ὀνομαζόμενος Τζέλι.

Ἵψώματα (τά), σταῖψώματα, ΝΑ., τοποθεσία ὑψηλοτέρα τῶν γύρω λόφων.

Φρετζέσιος (ό), στ' Φρετζέσιου, ΒΔ., λόφος, ἐφ' οὗ ὁ Φρετζέσιος εἶχε χωράφια.

Χάθος (ό), στ' Χάθ', ΒΑ., τοποθεσία, χαράδρα μεγάλου βάθου. Χάθος σημαίνει ἄβυσσος, βάθος.

Χαλίκια (τά), στὰ Χαλίκια, ΒΔ., τοποθεσία ἔχουσα ἄφθονα χαλίκια.

Χούνη τοῦ Μαγγίνα (ῆ), στ' Χοὺν τ' Μαγγίνα, ΝΑ., τοποθεσία, ἔνθα ἔπεσε κάποιος Μαγγίνας καὶ ἐφονεύθη.

Ψωρορράχη (ῆ), σ' Μψουρορράχ', Ν., λόφος, ἐφ' οὗ δὲν φύεται τίποτε.

4. Κορύτιανη Κατσανοχωρίων

(προφ. σ' Γκουρύτχιαν').

Ἄθανάσιος ἅγιος (ό), στοὺν Ἀη-Θανάσ', Ν., βουνόν, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται παρεκκλήσιον τοῦ ἁγ. Ἀθανασίου.

- Βάκουστη**, στ' Βάκουσι', Ν., χεῖμαρρος.
- Βίλλιες** (αἰ), σ' τ'ζ Βίλις, Β., τοποθεσία. Ὠνομάσθη οὕτω, διότι ὁμοιάζει μὲ σκοπευτήρια (βίγλες, βίλιες).
- Βλαχοπήγαδα** (τά), στὰ Βλαχουπήγαδα, Δ., ῥυάξ, σχηματιζόμενος ἐκ πηγῆς ποσίμου ὕδατος. Βλάχοι (σκηνῖται) δ' ἐρχόμενοι ἐκεῖθεν ὑδρεύοντο.
- Βροντοβούνια** (τά), στὰ Βροντουβούνια, Β., τοποθεσία, ὅπου ἡ φωνὴ ἀντιλαλεῖ.
- Γιῶργος** (ό), στοῦ Γιώργου, Δ., γήλοφος. Λέγουν ὅτι εἰς τοῦτον ἐφρονεύθη κτυπηθεὶς ὑπὸ κεραυνοῦ κάποιος Γιῶργος, κτηνοτρόφος.
- Γκαγκρούκια** (τά), στὰ Γκαγκρούκια, ΝΔ., τοποθεσία.
- Γκούζουρα** (τά), Β., τοποθεσία.
- Γλῆνες** (αἰ), σ' τ'ς Γλῆνις, Δ., ἐκτάσεις ἀργιλλώδεις καλλιεργούμεναι.
- Γουῖβες** (αἰ), σ' τ'ς Γουῖβις, ΒΑ., τοποθεσία ἔχουσα λάκκους.
- Ἀϊλιάδες** (οἰ), σ' τ'ς Ἀϊ-Λιαῖδις, Δ., τοποθεσία. Αὕτη ἄλλοτε ἀνήκεν εἰς τὸν προφήτην Ἡλίαν.
- Καλύβια** (τά), στὰ Καλύβια, Ν., τοποθεσία ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ ἀγίου Ἀθανασίου ἐντὸς κοιλώματος μακρόθεν ἀφανοῦς. Ἐκεῖ σφύζονται ἐρείπια λιθοκτίστων καλυβῶν, ὅπου λέγεται ὅτι κατέφυγον οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου κατὰ τὴν ἀνταρσίαν τοῦ ὀπλαρχηγοῦ Γρίβα (κατὰ τὸ 1853).
- Κωδωνότρυπα** (ή), σ' Γκουδουνότρυπα, Ν., τοποθεσία. Ἔχει τρύπαν, ὅπου ἔπесαν βώδια μὲ κουδούνια.
- Λιμάκια** (τά), στὰ Λ'μάκια, Ν., λόφος.
- Μέγα Δένδρον** (τό), στοῦ Μέγα δέντρου, Δ., τοποθεσία, ὅπου ἄλλοτε ὑπῆρχε μεγάλο δένδρον.
- Μεγάλα Κλαριά** (τά), στὰ Μιγάλα κλαριά, Β., λόφος. Εἶχε μέγα δάσος.
- Μεγαχώραφα** (τά), στὰ Μέγαχώραφα, ΒΑ., τοποθεσία ἀπὸ μεγάλα χωράφια.
- Μελιανὰ** (τά), στὰ Μελιανὰ, Β., γήλοφος, ἐν μέρει καλλιεργημένος καὶ ἐν μέρει δασώδης. Ἐκεῖ κατὰ τὴν παράδοσιν ἔκειτο ἄλλοτε τὸ χωρίον.
- Μπιστένι** (τό), στοῦ Μπιστέν', Β., χεῖμαρρος ἀρκετοῦ βάθους.
- Μουρζο** (τό), στοῦ Μούρζου, Ν., τοποθεσία. Ὠνομάσθη οὕτω ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἀκανθώδεις θάμνους, μουρζιᾶς καλουμένους.
- Μπραυτόγια** (τά), στὰ Μπραυτόγια, Ν., δάσος ἐκ πρίνων ἀρκετῆς ἐκτάσεως.
- Ντρεγούτια** (τά), στὰ Ντριγούτια, Β., τοποθεσία.
- Πάδες** (οἰ), σ' τ'ς Πάδις, Β., ἐκτάσεις ὀμαλαί.
- Παιδιὰ τοῦ Παπακώστα** (τά), στὰ Πιδιὰ τ' Παπακώστα, Ν., τοποθεσία εἰς τὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ Ἀη-Θανάση. Λέγουν ὅτι ἐκεῖ ἀπέθανον

καὶ ἐτάφησαν δυὸ ἀδελφία, παιδιὰ κάποιου Παπακώστα, ἔνθα κατέφυγον, διὰ νὰ σωθοῦν ἀπὸ τὸ μόλεμα¹⁾.

Παλιόκουρο (τό), στὸν Παλιόκ'ρου, ΒΔ., τοποθεσία δασώδης.

Περδικούλα (ή), σ' Μπιδικοῦλα, Δ., λόφος. Εἰς τοῦτον ὑπάρχουν πολλαὶ πέρδικες.

Πετρωτὸς (ό), στὸν Μπιτρουτό, Β., τοποθεσία. Ἄλλοτε αὕτη εἶχε πολλὰς πέτρες.

Πλαταπιδιά (ή), στ' Μπλαταπ'δγιά, Ν., τοποθεσία.

Σαράϊ (τό), τοῦ Σαράϊ, λοφίσκος περίβλεπτος μεταξύ τῶν δύο συνοικιῶν τοῦ χωρίου. Ἐπ' αὐτοῦ ἦτο ἐκτισμένον τὸ σαράϊ τοῦ Μουχτάρ-πασᾶ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ, μὴ σωζόμενον σήμερον.

Συκιὸ (τό), τοῦ Σ'κιο, Β., τοποθεσία. Ἄλλοτε ἦσαν πολλὰς συκιές.

Συκία Ἄνω καὶ Κάτω (ή), σ' Γκάτ' Συνοικία, σ' ν' Ἀπάν' Συνοικία. Τὸ χωρίον διαιρεῖται εἰς δύο συνοικίας, ἐξ ὧν ἡ Ἀπάνω κεῖται ἐπὶ γηλόφου, ἡ δὲ κάτω ἐπὶ ἐπιπέδου ἐκτάσεως.

5. Κουκούλι Ζαγορίου

Ἄλώνι τοῦ Καλογήρου (τό), στ' Ἄλών' τ' Καλόϊο, ΒΔ., τοποθεσία δασώδης. Εἶναι χαλασμένο ἄλώνι. Ἡ τοποθεσία εἶναι βακούφικη.

Ἄλώνια Κάτω (τά), στὰ Κάτ' Ἄλώνια, ΝΑ., τοποθεσία, ὅπου σώζονται ἔχνη παλαιῶν ἄλωνίων. Τὸ Ἄλώνι τοῦ Καλόγηρου κεῖται εἰς ὑψηλότερον μέρος ἀπὸ τὴν θέσιν ταύτην.

Ἀμπαλίκες (αἰ), σ' τ'ς Ἀμπαλίκις, ΒΔ., τοποθεσία ἔχουσα λιβάδια καὶ ὀπωροφόρα δένδρα, ἐφ' ὧν ἄλλοτε ἦσαν κληματαριές. Λέγεται καὶ κατὰ ἐνικὸν ἀριθμὸν : Ἀμπαλίκα, στ' ν' Ἀμπαλίκα.

Ἀνήλια (τά), στ' Ἀνήλια, ΒΔ., τοποθεσία, ζάχες βλέπουνται τὸν ἥλιον πολὺ ὀλίγην ὥραν.

Ἀσβέστες (αἰ), σ' τ'ς Ἀσβέστις, Ν., τοποθεσία μὲ θάμινους καὶ γάβρους. Ἄλλοτε ἦτο δάσος καὶ ἔκαμνον ἐκεῖ ἀσβεσταριές (ἀσβεστοκαμίνοους).

Ἀφορισμὸς (ό), στὸν Ἀφορισμό, ΝΑ., δασωμένοι λόφοι. Ἀπὸ τοὺς λόφους τούτους ἔκοπτον οἱ κάτοικοι ξύλα, διὰ νὰ μὴ καταστραφῇ δὲ τὸ δάσος, ἀφώρισαν ἐκεῖνον, ὅστις θὰ ὑλοτομῇ εἰς αὐτό.

¹⁾ Μόλεμα ἐννοεῖται ἐδῶ ἡ πανόλη, ἡ ὁποία ἔπεσε εἰς τὰ Κατσανοχώρια κατὰ τὸ 1822. Ἀκριβὴς σημείωσις τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἡ ἀσθένεια αὕτη προσέβαλε τοὺς κατοίκους τῶν Κατσανοχωρίων, εὐρίσκεται ἐπὶ πλακὸς τοῦ παρεκκλησίου τοῦ ἀγίου Νικολάου τοῦ Καλεντζίου καὶ ἔχει ὡς ἐξῆς : «σ' ἐτοῦτο τὸ χωριὸ (τὸ Κολέντζι) τὸ μόλεμα ἔπεσε τῷ 1822 Ἰουλίου 15».

Βίκος (δ), στοῦ Βίκου, Δ., τοποθεσία κάτω ἀπὸ τὸ Γεφύρι τοῦ Μίσιου, ἢ ἀπότομος πλευρὰ τοῦ Βίκου, ἥτις εἶναι πρὸς τὸ Κουκούλι.

Βρύση τοῦ Ζιμπέλη (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Ζιμπέλ', Α., πηγὴ κατασκευασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ζιμπέλη.

Βρύση στὸ Κουσιάρι (ἦ), στ' Βρύσ' στοῦ Κουσχαρ', πηγὴ, Α. Βλ. Κουσιάρια.

Βρύση τοῦ Πελεκίδη (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Πελικίδ', ΝΑ., πηγὴ κατασκευασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πελεκίδη.

Γέφυρα τοῦ Ἑβραίου ἢ τοῦ Λάβδα ἢ τοῦ Ἀρκούδα (ἦ), στοῦ Γιουφύρ' τ' Οὐβριού ἢ τ' Λάβδα ἢ τ' Ἀρκούδα, τοποθεσία ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὴν γέφυραν ἑνὸς παραποταμίου τοῦ Βίκου, πὺν λέγεται Ευρολάταμος. Περὶ τῆς γεφύρας ταύτης διηγοῦνται τὰ ἑξῆς: Ἐνας Ἑβραῖος ἔμπορος πλανόδιος ἠθέλησε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ γεφύρι αὐτό, πὺν ἦτο κατὰ τὴν παλαιὰν ἐκείνην ἐποχὴν ξύλινον. Καθὼς αὐτὸς περνοῦσε, τὸ ποτάμι παρέσυρε τὸ γεφύρι καὶ ὁ μὲν Ἑβραῖος ἐσώθη, τὸ δὲ ἔμπόρευμά του παρεσύρθη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Ἑβραῖος σωθεὶς ἔκαμε τὸ γεφύρι αὐτὸ πέτρινον. Ἄλλ' αὐτὸ μὲ τὸν καιρὸν ἐχάλασε καὶ κάποιος πλούσιος ἀπὸ Σοποτσέλι, πὺν ἐλέγετο Λάβδας, ἔκτισε τὸ γεφύρι πάλι πέτρινον, ὅπως σῶζεται σήμερον. Κατὰ τὸ 1906 ὁμοῦς πλησίον τῆς γεφύρας ταύτης ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ ἀποσπάσματος ὁ καπετὰν Ἀρκούδας, ἀντάρτης, ἐλθὼν ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν δι' ἔθνικοὺς σκοπούς. Οὕτω ἐδόθησαν εἰς τὸ γεφύρι καὶ εἰς τὴν γύρω τοποθεσίαν αἱ ἀνωτέρω τρεῖς ὀνομασίαι.

Γέφυρα τοῦ Καλόγηρου ἢ τοῦ Πλακίδα, γέφυρα καὶ τοποθεσία. Βλ. *Μύλος τοῦ Καλόγηρου*.

Γέφυρα τοῦ Κοντοδήμου (ἦ), στοῦ Γιουφύρ' τ' Κουντουδήμ', Α., γέφυρα καὶ τοποθεσία. Τὴν γέφυραν κατασκεύασε κάποιος Κοντοδήμος ἀπὸ τὸ Βραδέτον.

Γέφυρα τοῦ Μίσιου (ἦ), στοῦ Γιουφύρ' τ' Μίσχ', γέφυρα καὶ τοποθεσία. Βλ. *Μύλος τοῦ Μίσιου*.

Γέφυρα τοῦ Κύρ-Νούτσου (ἦ), στοῦ Γιουφύρ' τ' Κύρ Νούτσ', Ν., γέφυρα ἐπὶ τοῦ Βίκου καὶ τοποθεσία. Λέγουν ὅτι τὴν γέφυραν ταύτην κατασκεύασεν ὁ Ἀλέξης Νούτσος ἀπὸ τὸ Καπίσοβον τοῦ Ζαγορίου, ὁ μυστικοσύμβουλος τοῦ Ἀλῆ.

Γεώργιος ἅγιος (δ), στοὺν Ἀη-Γιώργ', Ν., τοποθεσία δασώδης ἀνήκουσα εἰς τὸ ἐκεῖ κείμενον παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

Δραγατσοῦρα (ἦ) ἢ Δραγατσοῦρες (αἱ), στ' Δραγατσοῦρα, ἢ σ' τ'ς Δραγατσοῦρες, Α., ῥάχη. Ἀπὸ τὴν ῥάχην αὐτὴν ἐπώπτεον οἱ ἀγροφύλακες

(δραγάτες) τὰ γύρω χωράφια κατοικοῦντες εἰς κατασκευαζομένην ἐκεῖ καλύδην, τὴν ὁποίαν ὠνόμαζον *δραγατσιά*.

Ἰωάννης ἅγιος (ὁ), στοὺν "Αη-Γιάνν", Α., τοποθεσία, ὅπου εἶναι τὸ εἰκόνισμα τοῦ ἁγ. Ἰωάννου. Λέγεται καὶ κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν: σ' τ'ς "Αη-Γιάνν'δισ.

Καληγεώργια (τά), στὰ Καλ'γιώργια, Α., τοποθεσία. Λέγεται καί: στοῦ Καληγιώργη (στ' Καλ'γιώργ'). Ὁ Καληγιώργης θὰ ἦτο ἰδιοκτήτης ἢ κάτοικος τῆς θέσεως ταύτης.

Κανάκια (τά), στὰ Κινάκια, Β., τοποθεσία, δάσος. Λέγεται καὶ μετὸ ὄνομα ὁ Κανάκης (στ' Κανάκ').

Καστανιές (αί), σ' τ'ς Καστανιές, ΒΑ., δάσος καστανεῶν ἰδίως.

Κεφάλια τῆς Μπίκαινας (τά), στὰ Κιφάλια τ'ς Μπίκαινας, Ν., τοποθεσία ἀνήκουσα εἰς τὴν Μπίκαιναν. Λέγεται καὶ *Στάλος* διότι ἡ τοποθεσία αὕτη ἔχει μεγάλα καὶ παλαιὰ δένδρα, ὅπου σταλίζουν τὰ ζῶα.

Κοκκινόγης (ὁ), στοὺν Γκουκκινόη, Ν., τοποθεσία, λοφίσκος μετὸ κοκκινωπὸν χῶμα.

Κορακοφωλιὰ (ή), σ' Γκουρακουφουλιά ἢ σ' Γκαρακουφουλιά, Ν., ἀπόκρημνος τοποθεσία, ὅπου συχνάζουν κοράκια.

Κότρινα (τά), στὰ Κότρινα, Β., τοποθεσία, ὅπου ἄλλοτε ἦσαν ἀμπέλια. Σήμερον εἶναι δάσος καὶ χωράφια.

Κουλούρι τῆς Χριστοφόρεινας (τό), στοὺν Κ'λούρ' τ'ς Χτσουφόρεινας, Δ., κτῆμα τειχογυρισμένον (χωράφια καὶ δένδρα).

Κουσιάρια (τά), στὰ Κουσχάρια, Α., δύο τοποθεσίαι: *Δῶθε* (δῶθι) *Κουσιάρια* καὶ *Πέρα Κουσιάρια*. Αὗται ἄλλοῦ εἶναι δάση, ἄλλοῦ χωράφια ἀκαλλιέργητα, πολλαχοῦ πετρῶδες τὸ μέρος. Εἰς αὐτὰς εἶναι ἡ *Βρύση* στὸ *Κουσιάρι* καὶ ὁ *Λάκκος* στὸ *Κουσιάρι*, τοπωνυμίαι, ὡς βλ. εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν.

Κουτσοκέφαλος (ὁ), Βλ. "Ἅγιον Νικόλαον.

Κρίτσος (ὁ), στ' Κρίτσ', ΒΔ., τοποθεσία, ὅπου ἄλλοτε ἦτο μεγάλο τοῦ Κρίτσου ἀμπέλι.

Λάκκος τοῦ Ἀντώνη (ὁ), στοὺν Λάκκου τ' Ἀντών', Α., λάκκος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον περνᾷ ὁ δρόμος διὰ τὴν Μπίγια, καὶ ἡ τοποθεσία ἡ περὶ αὐτόν. Τῷ 1880 ὁ Κουκουλιώτης Ἀντώνιος Κυριαζῆς ἐπιστρέφων εἰς Κουκούλι ἐκ Μπάγιας μισομεθυσμένος ἐξετράπη τῆς ὁδοῦ καὶ ἐξ ὕψους 8 μέτρων ἔπεσεν εἰς τὸν λάκκον, χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε.

Λάκκος τοῦ Ζιμπέλη (ὁ), στοὺν Λάκκου τ' Τζιμπέλ', περὶ τὴν δμῶνυμον πηγὴν, ἦν βλ. (*Βρύση τοῦ Ζιμπέλη*).

Λάκκος στὸ Κουσιάρι (ὁ), στοὺν Λάκκου στοὺν Κουσχάρ', εἰς τὴν θέσιν Κουσιάρια, ἦν βλέπε.

Λάκκος τοῦ Χριστοδουλάκου Βλ. "Ἅγιον Νικόλαον.

Λεῦκες (αἶ), σ' τ'ς Λεῦκας, ΒΑ., τοποθεσία δασώδης, εἰς ἓνα λάκκον τῆς ὁποίας εἶναι πολλαὶ λεῦκαι.

Λιγκάτσια (τά), στὰ Λ'γκάτσια, ΒΔ., τοποθεσία, ὅπου ἄλλοτε ἦσαν παρασυρμένα ἤδη ἀμπέλια. Λέγεται καὶ κατὰ ἐνικὸν ἀριθμὸν: τὸ Λιγκάτσι (στοῦ Λ'γκάτσ').

Λουρίδια (τά), στὰ Λουρίδια, ΝΔ., τοποθεσία χρησιμεύουσα ὡς λιβάδι, τὸ ὁποῖον ἔχουν μοιράσει εἰς λουρίδια (στενὰς ἐκτάσεις γῆς).

Μεσαρράχη (ῆ), στ' Μισχαρράχ', ΝΑ., δάσος εὐρισκόμενον μεταξὺ δασῶν τῶν χωρίων Δικόρφου, Διλόφου καὶ Κήπων.

Μηνάδες ἅγιοι (οἶ), σ' τ'ς "Αη-Μνάδεις, δάσος εὐρισκόμενον ἀνατολικῶς τοῦ παρεκκλησίου τοῦ ἁγίου Μηνᾶ.

Μηνᾶς Ἅγιος (ὁ), στοὺν "Αη-Μ'νᾶ, Β., παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Μηνᾶ.

Μοῦρσες (αἶ), σ' τ'ς Μοῦρσις, ΒΑ., τοποθεσία, ὅπου ἄλλοτε ἦσαν ἀμπέλια.

Μπουγάτσια ἢ Μπουχάτσια (ῆ), στ' Μπουγάτσια ἢ στ' Μπουχάτσια, ΝΔ., πετρώδης τοποθεσία ἐπίπεδος.

Μῦλος τοῦ Καλογήρου (ὁ), στοῦ Μύλου στ' Καλόηρ', ΝΑ., τοποθεσία ἀπὸ τὰ ἔρεϊπια ἀρχαίου ὑδρομύλου βακούφικου πλησίον εἰς τὸ Γεφύρι τοῦ Καλόγηρου ἢ τὸ Γεφύρι τοῦ Πλακίδα. Τὸ γεφύρι αὐτὸ ὠνομάσθη ἀπὸ τὸν κατασκευάσαντα αὐτὸ καλόγηρον τοῦ μοναστηρίου τοῦ προφήτου Ἡλία, Σεραφεῖμ. Τὴν δευτέραν ὀνομασίαν (Γεφύρ' τ' Πλακίδα) ἔλαβε, διότι κατεσκεύασεν αὐτὸ ἀργότερον ὁ Εὐγένιος Πλακίδας.

Μῦλος τοῦ Κόκορου (ὁ), στοῦ Μύλου τ' Κόκουρ', Ν., ὑδρόμυκαὶ τοποθεσία πλησίον τοῦ ποταμοῦ Βήκου.

Μῦλος τοῦ Μίσιου (ὁ), στοῦ Μύλου τ' Μίσχ', Δ., τοποθεσία περὶ τὰ ἔρεϊπια παλαιοῦ μύλου ἀνήκοντος εἰς κάποιον Μίσιον ἀπὸ τὸ Μονοδένδρι. Παρ' αὐτὴν εἶναι τὸ Γεφύρι τοῦ Μίσιου (τοῦ αὐτοῦ, ὡς ἄνω).

Νεάμπελα (τά), στὰ Νιάμπιλα, ΒΑ., τοποθεσία, ὅπου σήμερον δὲν ὑπάρχουν ἀμπέλια.

Νικόλαος Ἅγιος (ὁ), στοὺν "Αη-Ν'κόλα, Ν., τοποθεσία περὶ τὸ εἰκόνισμα τοῦ ἁγίου Νικολάου. Ἡ τοποθεσία αὕτη λέγεται καὶ Κ ο υ τ σ ο κ έ φ α λ ο ς (στοὺν Γκουτσουκέφαλου). Τῷ 1886 εἶχεν εἰσβάλει εἰς τὸ χωρίον μέσα συμμορία. Ἐνας Κουκουλιώτης ἔστησε καρτέρι εἰς τοὺς ληστές. ὅταν ἔφρευγον, εἰς τὴν τοποθεσίαν ταύτην καὶ ἐκτύπησεν ἓνα ληστήν. Οἱ ἄλλοι λησταί, ἐπειδὴ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ πάρουν μαζί των καὶ αὐτόν, πὺν ἦτο βαρεῖα πληγωμένος, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤθελον νὰ μάθουν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ποῖοι ἦσαν, ἔκοψαν τὸ κεφάλι τοῦ πληγωμένου καὶ

τὸ παρέλαβον μεθ' ἑαυτῶν. Τὴν ἄλλην ἡμέραν εὗρέθη τὸ πτώμα τοῦ ληστοῦ ἀκέφαλον καὶ ἐτάφη εἰς τὴν θέσιν ταύτην. Ὁ ληστής αὐτὸς ἦτο ἀπὸ τούτων παραθερίζοντας εἰς τὸ χωρίον βλάχους ὁ Χριστόδουλος Χριστοδουλάκος, ὡς ἐξηκριβώθη ἀπὸ τὸ χέρι του, ὅπου ἦτο τὸ ὄνομά του γεγραμμένον. Διὰ τοῦτο ὁ πλησίον ἐκεῖ λάκκος λέγεται Λάκκος τ' Χ' στουδ' λάκ'.

Ξηροπόταμος (ὄ), στοὺν Γξηρουπόταμον, βλ. Γέφυρα τοῦ Ἑβραίου.

Παλιόκηποι (οῖ), σ' τ'ς Παλιόκηπ'ς, Ν. Τοποθεσία.

Παρούμια (τά) καὶ **Παρούμι** (τό), στὰ Παρούμια ἢ στοὺ Παρούμ', Ν., τοποθεσία ἔχουσα ἄλλοτε ἀμπέλια.

Παρασκευὴ Ἁγία (ἦ), στ' ν' Ἄη-Παρασκευῆ, Ν., πλησίον εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον, τοποθεσία ἔχουσα παρεκκλήσιον τῆς ἁγίας.

Πετούρνα (ἦ) καὶ **Πετούρνες** (αἶ), στ' Μπιτούρνα καὶ σ' τ'ς Πιτούρνες, Ν. τῆς θέσεως Ἀφορισμός, δάσος.

Πλάγια (τά), στὰ Πλάγια, Β., τοποθεσία.

Ποταμιᾶς (αἶ), σ' τ'ς Πουταμιᾶς, Ν., τοποθεσία παρὰ τῷ ποταμῷ Βήκω.

Σελιὸ (τό), στοὺ Σιλιό, πηγὴ καὶ τοποθεσία, ΒΔ. Εἶναι ῥάχη χωρίζουσα τὴν περιοχὴν τοῦ Κουκουριοῦ καὶ τοῦ Καπεσόβου.

Σιλιτοῦρα (ἦ), σ' τ'ς Schilitoúra, Ν., ἀτραπὸς καὶ τοποθεσία περὶ αὐτήν. Εἶναι ἀνώμαλος καὶ γεμάτη χαλίκια ἀτραπός.

Σιόποτος (ὄ), στοὺ Schóπουτου, ΒΔ., πηγὴ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ χωρίου.

Σκόκα (ἦ) ἢ **Σκόκες** (αἶ), στ' Schκόκα ἢ σ' τ'ς Schκόκις, Δ., τοποθεσία.

Σκούρτης (ὄ), στ' Shκούρτ', Ν., τοποθεσία ἀνήκουσα εἰς Σκούρτην.

Σούσκαρα (τά), στὰ Schούσκαρα, Δ., τοποθεσία κατωφερῆς με βάτα καὶ πετρώδης.

Στάλος (ὄ), στοὺ Στάλου, Βλ. Κεφάλια τῆς Μπίκαινας.

Τσούλια (τά), στὰ Τσιούλια, Α., τοποθεσία. Λέγουν ὅτι εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἔθαιψαν τὸν διαμένοντα εἰς τὸ χωρίον Τοῦρκον σπαῆν ὀνόματι Σούλιο.

Φτέρες (αἶ), σ' τ'ς Φτέρεις, ΝΑ., τοποθεσία, ὅπου βγαίνουν πολλὰς φτέρες.

Χαράλαμπος ἅγιος (ὄ), στοὺν Ἄη-Χαράλαμπου, Β., τοποθεσία, ὅπου παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Χαράλαμπος.

Χούνη (ἦ), στ' Χούν', ῥεματιὰ ἄνω τοῦ Βήκου.

Χωράφια (τά), στὰ Χουράφια, ΝΔ., τοποθεσία καλλιεργουμένη.

6. Κωστήτσι (Κατσανοχωρίων)

Ἄγριοκερασιά (ἦ), σ' ν' Ἄγριουκισιά, ΒΑ., τοποθεσία ἐκ τοῦ ὁμωνύμου δένδρου.

Ἄκκουμπηστήρια (τά), στ' Ἄκκουμπ'στήρια, Ν., τοποθεσία εἰς τέρμα δρόμου ἀνωφεροῦς, ὅπου ἀναπαύονται οἱ ὁδοιπόροι.

Ἄλαταριές (αἰ), σ' τ'ς Ἄλαταριές, τοποθεσία ἔχουσα πλάκας με ὀμαλὴν ἐπιφάνειαν, ἐφ' ὧν οἱ βοσκοὶ θέτουν ἄλας με πίτυρα ἢ ἄλευρον, ἵνα ἀλατίζουν τὰ κοπάδια ΒΑ. τοῦ χωρίου.

Ἄλῃ Τζιόρα (ὀ), σ' ν' Ἄλ' Τζιόρα, λόφος, Ν. τοῦ χωρίου. Ἐντὸς σκηνῆς ἐπὶ τοῦ λόφου τούτου διεθέριζεν ὁ Ἄλῃ Τζιόρα, Τοῦρκος ἐνοικιαστὴς τῆς δεκάτης

Ἄλπότηρες (αἰ), σ' τ'ς Ἄλπότηρες, Β, τοποθεσία βραχῶδης με ῥωγμῆς, ἐνθα φωλεύουν ἀλώπεκες.

Ἄλωνάκι Ἀπάνω, Ἄλωνάκι Κάτω (τό), στ' Ἀπάν' Ἀλωνάκ', στοῦ Κάτ' Ἀλωνιάκ', τοποθεσίαι ὀμαλαὶ καὶ ἐπίπεδοι Β. τοῦ χωρίου.

Ἄλώνι τοῦ Μπάλα (τό), στ' Ἀλών' τ' Μπάλα, Α., τοποθεσία, ἐνθα ἦτο ἄλώνι τοῦ Μπάλα.

Ἄμπελια (τά), τοποθεσία, ἐνθα ὑπάρχουν ἀμπέλια. Ἄλλαι τοπωνυμῖαι ἔχουν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν ἀμπελίων: Τ' ἀμπέλια τ' Πουλίτ' (τοῦ Πολίτη), τ' Παπαζῆ (τοῦ Παπαζήση), τ' Παπαχρίστ' (τοῦ Παπαχρίστου).

Ἄμπελοτόπια (τά), στ' Ἀμπελοτόπια, τοποθεσία, ὅπου ἄλλοτε ἦσαν ἀμπέλια.

Ἄργιές (αἰ), σ' τ'ς Ἄργιές, Β., τοποθεσία, ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον δένδρον.

Ἄχυρῶνες (αἰ), σ' τ'ς Ἄχυρῶνες, Α., τοποθεσία, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχουν οἰκῆματα, ὅπου ἀποθηκεύεται ἄχυρον. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι παρόμοιαι τοπωνυμῖαι συνοδευόμεναι ὑπὸ τῶν ὀνομάτων τῶν ἰδιοκτητῶν: σ' ν' Ἀχυρῶνα τ' Νουτσαίων (τῶν Νουτσαίων), σ' τ'ς Μαλαγιάναις τ'ς Schiatύρας. Ἡ πρώτη καὶ δευτέρα τῶν τριῶν τούτων κεῖνται ΝΔ., τοῦ χωρίου, ἡ δὲ τελευταία ΒΔ.

Βαλιγιά (ἦ), στ' Βαλ'γιά, τοποθεσία ἔχουσα ὑδρόμυλον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἀράχθου, ΝΑ.

Βαλτάσαρης (ὀ), στ' Βαλτάσαρ', Β., τοποθεσία ἐπίπεδος, ἀνήκουσα ἄλλοτε εἰς τινὰ ὀνομαζόμενον Βαλτάσαρην.

Βενέτια (τά), στὰ Βινέτλια, Β. Οἱ ἀγροὶ τῆς τοποθεσίας αὐτῆς ἀνήκον ἄλλοτε εἰς τινὰ Βενέτην.

Βιρὸς (ὀ), στοῦ Β'ρό, τοποθεσία. τὰ κοιλάματα τῆς κοίτης τοῦ χειμάρρου καὶ τοῦ Ἀράχθου, ὃ ὁποῖος διασχίζει τὰ ΒΑ. μέρη τοῦ χωρίου.

Βλάσανες (αἰ), σ' τ'ς Βλάσανις, τοποθεσία. Εἰς αὐτὴν φέεται ποῶδες φυτὸν, καλούμενον *βλάσανη*. Χρησιμεύει τοῦτο διὰ τὴν τροφήν τῶν μεγάλων (*χοιτρῶν*) ζώων. Κεῖται Δ. τοῦ χωρίου.

Γελαδόγρεκον (τό), στοῦ Γελαδόγρικου, σπήλαιον, ὅπου γρεκιάζουν (κοιμοῦνται) τὰ γελάδια. Β. τοῦ χωρίου. Ἀπὸ τὴν λέξιν *γρέκι*.

Γκορτσιές (αἰ), σ' τ'ς Γκορτζιές, ΒΑ., τοποθεσία ἔχουσα πολλές γκορτσιές (=ἀγριοαχλαδιές).

Γκρεμὸς στοῦ Κουρί (ὄ), στοῦν Γκριμὸ στοῦ Κρί, Ν., τοποθεσία. *Κουρί* σημαίνει τόπον δασώδη.

Γκρέμπουρον (τό), στοῦ Γκρέμπ'ρου, τοποθεσία ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὰ ἐπ' αὐτῆς ἐρείπια οἰκιῶν ἢ τοίχων (=γκρέμπουρο ἢ γρέμπρα). Ν. τοῦ χωρίου.

Γκρόπες (αἰ), σ' τ'ς Γκρόπις, τοποθεσία στενὴ μεταξὺ βράχων. Τὰ μικρὰ σπήλαια λέγονται εἰς τὸ Κωστήτσι καὶ γκρόπες. Εἰς τὶς γκρόπες αὐτὲς οἱ χωρικοὶ ἔκρυπτον ἐπὶ τουρκοκρατίας τὰς αἰγὰς τῶν καὶ τὰ πρόβατά των, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὸ *Τζελέπι* ἀπὸ τοὺς *Τζελέπηδες*. Ἡ θέσις εὐρίσκεται Ν. τοῦ χωρίου.

Γκροχότια (τά), στὰ Γκρουχότσια, τοποθεσία ὑπήνεμος εἰς τὰ ὄρηματα βράχων. Εἰς τὸ χωρίον ὁμώνυμοι λέξεις εἶναι δύο: *γκροχότι* (=πᾶς ὑπήνεμος τόπος) καὶ *γκρόχοιτος* (ἀλαλαγμός, ἀντίλαλος). Ἡ τοπωνυμία παρήχθη ἀπὸ τὴν πρώτην καὶ κεῖται Α. τοῦ χωρίου.

Γούβα (ἦ), στ' Γούβα, τοποθεσία ἔχουσα μικρὰν πηγὴν.

Γούπατο (τό), στοῦ Γούπατου, τοπωνυμία πολλαί. Ὀνομασίαι τοιαῦται δίδονται εἰς τόπους ὑπηνέμους.

Γούρα (ἦ), στ' Γούρα, τοποθεσία κοίλη συναθροίζουσα ἢ μὴ ὕδωρ Ν. τοῦ χωρίου.

Γράβος (ὄ), στοῦ Γράβου, τοποθεσία, Α. τοῦ χωρίου.

Γρεντζιλιά (ἦ), στ' Γριντζ'λιά, τοποθεσία, Β. τοῦ χωρίου *Γκρεντζιλιά* εἶναι ἄγριον κλήμα, ὃ καρπὸς δὲ αὐτὸς λέγεται *γρέντζιλον*.

Δένδρος (ὄ), στοῦ Δέντρου, τοποθεσία, Δ. τοῦ χωρίου, ἔχουσα πολλὰ δένδρα, καὶ δὴ δρῦς.

Δέση (ἦ), στ' Δέσ', τοποθεσία, κοίτη ἑνακίου, τοῦ ὁποίου ὑψώνουν τὸ ὕδωρ μὲ τὴν συσσώρευσιν κλάδων καὶ λίθων, ἵνα ἀνθίστανται εἰς τὴν ὀρμὴν τοῦ ὕδατος διὰ τὴν κίνησιν τοῦ ὑδρομύλου. Β. τοῦ χωρίου. Ἀπὸ τὸ φράγμα τοῦτο, τὴν δέσιν, ὠνομάσθη ἢ κοίτη τοῦ ἑνακίου περὶ τὸ φράγμα καὶ ὁ γύρω μικρὸς τόπος.

Δίστρατον (τό), στοῦ Δίστρατου, τοποθεσία, Ν. τοῦ χωρίου. Εἰς αὐτὴν διασταυροῦνται δύο δρόμοι.

Δίχαλι (τό), στοῦ Ντ'χάλ', τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου βραχώδης, ὁμοιάζουσα πρὸς φοῦρκαν (διχάλαν).

Δόντια (τά), στὰ Δόντια, τοποθεσία Α. τοῦ χωρίου ἀπολήγουσα εἰς ὄξεις βράχους.

Εἰκόνισμα (τό), στοῦ Κόν'σμα, Α. τοῦ χωρίου ὅπου ἄλλοτε ἦτο εἰκόνισμα.

Εἰκονοστάσι (τό), στοῦ Κουνουσιάσ', Δ. τοῦ χωρίου τοποθεσία ξοθεν τοῦ ἁγ. Μηνᾶ.

Ἐμορφη (ῆ), στ' ν' Ἐμορφ', βράχος Α. τοῦ χωρίου ἀπόκρημνος, ἐκ τοῦ ὁποίου, ὡς λέγεται, ἐκρημνίσθη εὔμορφος νέα.

Ζαρκοτόπι (τό), στοῦ Ζαρκουτόπ', ΝΑ. τοῦ χωρίου τοποθεσία γυμνή, ἄδενδρος καὶ ἄγονος.

Ζωνάρια (τά), στὰ Ζουνάρια, τοποθεσία. Εἶναι στενή, γλοερὰ καὶ ἐπίπεδος χωρὶς κειμένη Ν. τοῦ χωρίου εἰς τὸ μέσον ἀποτόμων βράχων. Εἰς αὐτὴν κατερχόμεναι αἱ αἶγες πρὸς βοσκὴν δὲν δύνανται νὰ ἐξέλθουν κατόπιν ἕξ αὐτῆς, δηλαδὴ ζουναριάζουσι. Οἱ βοσκοὶ κατόπιν κατερχόμενοι εἰς τὴν τοποθεσίαν ταύτην *ξεζουναριάζουσι* (ἀνασύρουσι) τὰς αἶγας.

Θεοχάρεια (τά), στὰ Θεχιουχάρια, τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου ἔχουσα ἀγροὺς ἀνήκοντας εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην Θεοχάρην. Ὁ Θεοχάρης προφ. Θεχιουχάρ'ς.

Καζάνια ἢ Καζάνια βαθιὰ (τά), στὰ Καζάνια ἢ στὰ Βαθιὰ Καζάνια, τοποθεσία Α. τοῦ χωρίου, ἔχουσα βαθὺ στενὸν χάσμα εἰς φάραγγα.

Καλύβια τοῦ Ἀναγνώστη (τά), στὰ Καλύβια τ' Ἀναγνώστ', Α. τοῦ χωρίου παρὰ τὸν Ἀραχθὸν τοποθεσία, ὅπου ὑπάρχει καλύβι ἀνήκον εἰς τὸν Ἀναγνώστην.

Κάσες (αἰ), σ' τ'ς Κάσις, δάσος Β. τοῦ χωρίου πυκνὸν ἀπὸ ἀργιές δάφνας, πρίνους καὶ κέδρους.

Καψάλα (ῆ), σ' Γκαψάλα, τοποθεσία ΒΔ. τοῦ χωρίου παρὰ τὴν Πολιτσάν. Ἄλλοτε εἰς αὐτὴν ἦτο δάσος, ὅπερ ἐπυρπολήθη. *Καψάλα* καὶ *Καψάλια* λέγονται τὰ ἀπομένοντα ἕξ ἐμπρησμοῦ ξύλα.

Κέδρος (ὀ), στοὺν Γκέδρου, Β. τοῦ χωρίου τοποθεσία ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον δένδρον.

Κερασιές (αἰ), σ' τ'ς Κιρασιές, τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου ἐκ τοῦ ὁμώνυμου δένδρου.

Κισσὸς (ὀ), στοὺν Γκ'σό, τοποθεσία Β. ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον φυτόν.

Κόκκινο (τό), στοῦ Κόκκ'νου, τοποθεσία Α. λαβοῦσα τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὸ χρῶμα τοῦ χώματος.

Κοτέλλες (αἰ), σ' τ'ς Κοτέλλις, δρόμος ἐλικθεϊδῆς Β., συνδέων τὸ χωρίον μὲ τοὺς Χουλιαράδες.

Κουκουρέβιθος (ὄ), στοὺν Γκοκουρέβ'θου, τοποθεσία Α. *Κουκουρέβιθος* σημαίνει τερέβινθον.

Κουλούρι (τό), στοῦ Κ'λοῦρ', ἕκτασις περιτοιχισμένη. Τρεῖς τοποθεσίαι ὑπάρχουν εἰς τὸ χωρίον μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἰδιοκτήτου: *Κουλούρι τοῦ Ζυγούρη*, Δ. (Κ'λοῦρ' τ' Ζ'γούρ'), τοῦ Ἄλέξη, Α., (τ' Ἄλέξ'), τοῦ Χαλβατζῆ (τ' Χαλβατζῆ).

Κουναβάδια (τά), σιὰ Κναβάδια, τοποθεσία Ν. χωρίου, περὶ ἧς λέγουν ὅτι ὠνομάσθη οὕτω ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην Καναβᾶν.

Κουρί (τό), στοῦ Κρί, τοποθεσία δασώδης Ν. τοῦ χωρίου, ἔνθα εἶναι καὶ ὁ Γκρεμὸς σιὰ Κουρί.

Κουτφάβρα (τά), σιὰ Κουτφάβρα, ἀγροὶ μετὰ μικροῦ δάσους ΒΔ. τοῦ χωρίου.

Κρανιές (αἶ), σ' τ'ς Κρανιές, τοποθεσία ΒΔ. παρὰ τὸ χωρίον Λοζέτσι, ἀπὸ τὸ δμώνυμον δένδρον.

Κρασοῦς (ῆ), σ' τ'ς Κρασοῦς, τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου ἀνήκουσα εἰς τὴν σόζυγον τοῦ Κρασαῖ.

Κρέμαση (ῆ), σ' Γκρέμασ', τοποθεσίαι πολλαὶ ἀπότομοι.

Κρέμασμα (τό), στοῦ Κρέμασμα, ΒΑ. τοῦ χωρίου, τοποθεσία, ὡς ἡ προηγουμένη.

Κώστια (τά), σιὰ Κώστια, τοποθεσία ἀνήκουσα εἰς τὸν Κώσταν καὶ κειμένη Β. τοῦ χωρίου.

Λάκκοι (οἶ), σ' τ'ς Λάκκ'ς, τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου δασώδης μὲ κοῖλον ἐπίπεδον. Ὀνομάζουσι εἰς τὸ Κωστήτσι Λάκκους καὶ μικρὰς κοιλάδας καὶ μέρη, ὅπου σταλίζουν νερὰ χρησιμοποιούμενα διὰ νὰ ποτίζωνται τὰ ζῶα. Ἐκτὸς τῆς τοποθεσίας ταύτης καὶ τοῦ τόπου τούτου ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι τοπωνυμίαι: Λάκκα, Λάκκες, Λακκιές, Λακκοποῦλες, Λαγκάδες, Λαγκαδοῦλες. Ἄλλαι τοπωνυμίαι ἔχουν καὶ τὰ ἐπώνυμα ἢ τὰ ὀνόματα τῶν ἰδιοκτητῶν: Στοῦ Λάκκου τ' Μπακούλ', Δ. τοῦ χωρίου, (τοῦ Μπακούλη), σιὰ Λάκκα τ' Γιρουγιάνν', Δ., (τοῦ Γερογιάννη), σ' τ'ς Λάκκες τ'ς Ρούσιους, Β, (τῆς Ρούσως=Μαρούσως), σ' τ'ς Λαγκάδεις τ' Ἀναγνώστ', ΒΔ., (τοῦ Ἀναγνώστη).

Λάτοι (ὄ), σιὰ Λάτ', Δ. τοποθεσία, ἔνθα εὗρισκετο ἄλλοτε τὸ δμώνυμον χωρίον.

Λιθάρι (τό), στοῦ Λ'θάρ', τοποθεσία Α. τοῦ χωρίου ἔχουσα μέγα λίθον. Ἄλλαι τοιαῦται τοπωνυμίαι εἶναι: τὸ *Τρύπιο Λιθάρι* Α. τοῦ χωρίου (στοῦ Τρύπιου Λ'θάρ') καὶ Ἄστραποκαμένο *Λιθάρι* Α. τοῦ χωρίου ὡσαύτως.

Λιναρίστρα (ῆ), σιὰ Λιναρίστρα, τοποθεσία Α. τοῦ χωρίου, ἐφ' ἧς ἄλλοτε ἐσπείρετο λινάρι.

Λοῦτσα (ἦ), στ' Λούτσα, λάκκος Α. τοῦ χωρίου, ὅπου συναθροίζονται τὰ ὄμβρια ὕδατα, διὰ τὰ ποτίζονται καὶ πλύνονται τὰ ζῶα.

Λωλαίικα (τά), στὰ Λωλαίικα, τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου ἀνήκουσα εἰς τοὺς Λωλαίους.

Λωρία (τά), στὰ Λουριά, ἢ *Λουρίδια* (στὰ Λουρίδια), ἀγρὸς στενὸς καὶ ἐπικλινής, οὗ τὸ χῶμα συγκρατεῖται διὰ τοίχου, ἵνα μὴ παρασύρεται ὑπὸ τῶν βροχῶν. Πολλάκις προστίθεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἰδιοκτήτου. Τοιαύτας τοπωνυμίας ἔχομεν: *Λουριά τῆς Χατζήνας* Δ. τοῦ χωρίου (τῆς Χατζήνας, σύζυγου Χατζῆ τινος, προσκυνητοῦ τῶν ἁγ. τόπων), *Λουριά τοῦ Μαργάρη* Δ. τοῦ χωρίου, *Λουρίδια τῆς Ἀλεξάνδρας* Α. τοῦ χωρίου.

Μάνδρα (ἦ), στ' Μάντρα, τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου. Βλ. τοπωνυμίαν Κουλούρι.

Μελίσσι (τό), στοῦ Μιλίσσ', τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου βραχῶδης, ἐνθα ζῶσι μέλισσαι.

Μεσορράχι (τό), στοῦ Μ'σουρράχ', τοποθεσία Α. εἰς τὸ μέσο ῥάχης.

Μηνᾶς ἅγιος (ὅ), στὸν Ἄη-Μ'νά, τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου ἐκ τοῦ ὁμωνύμου παρεκκλησίου.

Μουρζιές (αἶ), σ' τ'ς Μουρζιές, πολλαὶ τοποθεσίαι ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον φυτόν.

Μπαρμπάκια (τά), στὰ Μπαρμπάκια, τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου ἀνήκουσα εἰς τὸν Μπαρμπάκον.

Μπετοῦρες (αἶ), σ' τ'ς Μπινθοῦρις, τοποθεσία Β. τοῦ Λάτου.

Μπιστοῦρα τοῦ Βέλιου (ἦ), στ' Μπιστοῦρα τ' Βέλι', Β. τοῦ χωρίου τοποθεσία, ὅπου ὁ Βέλιος ὁ γιδοβοσκὸς εἶχε μπιστοῦραν ὡς μανδρὶ τῶν γιδιῶν του καὶ κατοικίαν του. Ἄλλαι τοποθεσίαι ὅμοιαι εἶναι ἢ *Μπιστοῦρα τοῦ Λαμπράκη* (τ' Λαμπράκ') Β. τοῦ χωρίου, καὶ ἢ *Μπιστοῦρα τοῦ Ῥάφτη* (τ' Ῥάφτ'). *Μπιστοῦρα* σημαίνει σπήλαιον. Ἡ τελευταία κεῖται Ν. τοῦ χωρίου.

Μπούλκω (ἦ), σ' τ'ς Μπούλκους, Β., τοποθεσία, ἐν τῇ ὁποίᾳ οἱ ἄγροὶ τῆς ἰδιοκτητρίας Μπούλκως.

Μύτικας (ὅ), στοῦ Μύτ'κα, ἀρχὴν λόφου, Β. τοῦ χωρίου.

Νουτσαίικα (τά), στὰ Νουτσαίικα, τοποθεσία Β. ἀνήκουσα εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Νουτσαίων.

Ντοῦσκος (ὅ), στοῦ Ντούσκου, τοποθεσία ἐκ τοῦ ὁμωνύμου δένδρου Β. τοῦ χωρίου. Τὸ δένδρον τοῦτο λέγεται καὶ *ντοῦσκο* (τό), διὰ τοῦτο δὲ ἢ τοποθεσία αὕτη λέγεται καὶ *Ντοῦσκα*.

Ξυλινα (ἦ), στ' Ξυλινα, τοποθεσία ἐκ τοῦ ὁμωνύμου δένδρου

ξυλιναῖς (= ἐλαιοπρίνου) Β. τοῦ χωρίου.

᾽Ολμος (ὄ), στοὺν ᾽Ολμου, τοποθεσία ἀργιλλώδης Δ.

᾽Οντὰς (ὄ), στοὺν Οὐντιά, τοποθεσία βραχώδης καὶ ἐξέχουσα, Ν. τοῦ χωρίου.

᾽Ορσίδα (ῆ), στ' ν' Οὐρσίδα, κατωφερῆς τοποθεσία γεμάτη ἀπὸ πέτρας, ἰδίως μικράς. Λόγω τοῦ μεγέθους τῶν τοποθεσιῶν αὐτῶν ὀνομάζονται εἰς τὸ Κωστήτσι Μικρὴ ᾽Ορσίδα Α. τοῦ χωρίου, Πλατεῖα ᾽Ορσίδα, Χονδρὴ ᾽Ορσίδα ὁμοίως Α.

᾽Οχτος (ὄ), στοὺν ᾽Οχτου, ἄκρον ἀγρῶν. Ὑπάρχουν εἰς τὸ Κωστήτσι πολλαὶ ὁμώνυμοι τοποθεσίαι, λέγονται δὲ καὶ ᾽Οχτοι καὶ ᾽Οχτια (τά).

Πάδη τοῦ Λούρου (ῆ), στ' Μπάδ' τ' Λούρ', τοποθεσία Α. τοῦ χωρίου ἐπίπεδος. Διὰ τὴν προέλευσιν τῆς ὀνομασίας ὑπάρχουν δύο ἐκδοχαί: ἢ ὅτι τὸ μέρος τοῦτο ἀνήκεν εἰς τινὰ Λοῦρον ὀνομαζόμενον, ἢ ὅτι ἡ Πάδη αὐτὴ ὁμοίαζε μὲ λωρίδα. Ἄλλη τοποθεσία ὁμοία ἔλαβε τὸ ὄνομα τῆς ἀπὸ τὴν χρῆσιν, (ἧς ἐγένετο ἄλλοτε αὐτῆς: Πάδη σιτὴν Παλιόσιτανη (στ' Μπάδ' στ' Μπαλιόσιταν) Β. τοῦ χωρίου.

Παλιοκούλια (ῆ), σ' Μπαλιουκούλια, τοποθεσία ΝΑ. τοῦ χωρίου, εἰς ἣν ἦτο σταθμὸς τουρκικὸς (κούλια).

Παλιόσιτανη (ῆ), σ' Μπαλιόσιταν', τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου, ἐνθα ἦσαν μάνδραι προβάτων καὶ αἰγῶν.

Παλιούρι (τὸ) στοὺν Παλιούρ', τοποθεσία ἐκ τοῦ ὁμωνύμου θάμνου Β. τοῦ χωρίου παρὰ τὸν ᾽Αραχθον.

Παπαγιάννια (τά), σὰ Παπαγιάννη, τοποθεσία Β. ἀνήκουσα εἰς τὸν Παπαγιάννην.

Παπαθανάσια (τά), σὰ Παπαθανάσια, τοποθεσία ἀνήκουσα εἰς τὸν Παπαθανάσην καὶ κειμένη Δ. τοῦ χωρίου.

Παρούσια (τά), Παρούσχα, τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου ἀνήκουσα εἰς τὸν Παρούσην.

Πατερίτσα (ῆ), σ' Μματιρίτσα, τοποθεσία πρὸς Β. τοῦ χωρίου παρὰ τὸν ᾽Αραχθον λαβοῦσα τοιοῦτον ὄνομα εἰς τοῦ σχήματός της.

Πεζούλια (τά), σὰ Πιζούλια, τοποθεσία Α. τοῦ χωρίου.

Περιστέρια (τά), σὰ περιστέρια, βράχος Ν. τοῦ χωρίου, ἐνθα φρονεύουν ἄγριαι περιστεραί.

Πηγάδια (τά), σὰ Μπ'γάδια, τοποθεσία Β. ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος εἰς αὐτὴν φρέατος.

Πλάκα (ῆ), στ' Μπλάκα, τοποθεσία Α. τοῦ χωρίου.

Πολιταίικα (τά), σὰ Πουλιταίικα, Β. τοῦ χωρίου τοποθεσία, ὅπου κάθεται τὸ «σὸί», ἡ οἰκογένεια τοῦ Πολίτη.

Πολιτσά (ῆ), στ' Μπουλ'τσά, τοποθεσία ΒΑ. τοῦ χωρίου.

Πύργος (ὄ), στοῦ Μπύργου, βλ. Τσούτσουρον.

Ῥάχη (ῆ), στ' Ῥάχ', λόφος Α. τοῦ χωρίου.

Ῥόγγια (τά), στὰ Ῥόγγια, τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου σπαρεῖσα μετὰ τὴν πυρπόλησιν τῶν ὑπαρχόντων θάμνων.

Ῥοκοτὸ (τό), στοῦ Ῥουκοτό, τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου ἐπικλινής.

Ῥοῦγα (ῆ), στ' Ῥοῦγα, στενὴ τοποθεσία. Ῥοῦγα σημαίνει στενὴν ὁδόν, διάβασιν. Συνήθεις αἱ φράσεις: πέρασα ἀπὸ τῆ Ῥοῦγα (στενὴν διάβασιν) τὸ κοπάδι ἔκαμε Ῥοῦγα γιὰ τὸ νερό.

Σαμάρι (τό), στοῦ Σαμάρ', αὐχὴν λόφου Β. τοῦ χωρίου.

Σάρα (ῆ), σ' τ' Σάρα, τοποθεσία, ὡς ἡ Ὁρσίδα. Α. τοῦ χωρίου.

Σιάδι (τό), τοποθεσία γλοερά. Πολλὰ τοιαῦτα τοπωνυμῖαι ὑπάρχουν εἰς τὸ Κωστήτσι, καὶ μάλιστα διαφόρων τύπων: Σιάδια, Σιαδάκια, Σιαδιές.

Σηοῖκες (αἶ), βραχώδης τοποθεσία ἀπολήγουσα εἰς κορυφὴν αἰχμηράν. Ὑπάρχουν πολλὰ τοιαῦτα τοπωνυμῖαι εἰς τὸ Κωστήτσι.

Σμίξη (ῆ), σ' τ' Σμίξ, τοποθεσία ΒΑ. τοῦ χωρίου, ἔνθα συμβάλλουν ὁ Ἄραχθος καὶ ὁ Ντουβιάκας.

Σουβλερὸ (τό), στοῦ Σουβλιρό, τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου βραχώδης, ἀπολήγουσα εἰς ὄξειαν κορυφὴν.

Σοῦδα καὶ Σοῦδες (ῆ), στ' Σοῦδα, στ' Σοῦδισ, μέρος ἐπικλινὲς τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ Ἀράχθου.

Σουρνιά (ῆ), στ' Σουρνιά, λόφοσειρὰ Δ. τοῦ χωρίου.

Στάνη (ῆ), στ' Στάν', εἰς τὸ Κωστήτσι ὑπάρχουν τοπωνυμῖαι τοιαῦτα, ἀλλὰ συνοδεύονται μὲ τὰ ὀνόματα ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἢ εἶχον τὴν στάνην: ἡ *Στάνη τοῦ Τζιάννου* (τ' Τζιάνν' = τοῦ Ἰωάννου) τοῦ *Γληγόρη* (ντ' Γληγόρ'), τοῦ *Παπᾶ* (τ' Παπᾶ), ἅπασαι Β. τοῦ χωρίου.

Σταυρὸς (ὄ), στοῦ Σταυρό, ΝΑ. τοῦ χωρίου τοποθεσία.

Στενὸ (τό), στοῦ Στινό, τοποθεσία ἢ διάβασις στενὴ. Τοιαῦτα τοπωνυμῖαι εἶναι πολλὰ.

Στέρες (αἶ), σ' τ' Στέρις, ῥωγμὴ, ὅπου μένει τὸ νερὸ τῆς βροχῆς Δ. τοῦ χωρίου.

Στεφάνι τοῦ Βέλιου (τό), Β. τοῦ χωρίου, *Στεφάνι Κόκκινο* Α., καὶ *Στεφάνι τοῦ Νάτση* Ν., στοῦ Στιφάν' τ' Βέλ', στοῦ Κόκκ'νου Στιφάν' στοῦ Στιφάν' τ' Νάτσ', τοποθεσίαι ἀπόκρημνοι (=στεφάνια).

Στουρνάρια (τά), στὰ Στουρνάρια, τοποθεσία ΝΔ. τοῦ χωρίου ἔχουσα στουρνάρια (=πυριτολίθους).

Στροῦγγα (ῆ), σ' τ' Στροῦγγα, πολλὰ τοποθεσίαι, ὅπου ἄλλοτε στροῦγγες.

Σύρμα (τό), στοῦ Σύρμα, ἀτραπὸς καὶ ἡ περὶ αὐτὴν τοποθεσία.

Τοῦρλες (αἰ), στ'ς Τοῦρλις, τοποθεσία βραχώδεις ἀπέχουσαι ἀλλήλων.

Τοῦφες (αἰ), στ'ς Τοῦφισ, πολλαὶ τοποθεσίαι, ὅπου ὑπάρχουν πρῖνοι (τοῦφες).

Τριλάγκαδα (τά), στὰ Τριλάγκαδα, τοποθεσία, ὅπου συμβάλλουν τρεῖς λαγκάδια, Β. τοῦ χωρίου.

Τρύπα τοῦ Ἀετοῦ (ἦ), σ' Νιτρύπα τ' Ἀἰτοῦ, τοποθεσία Α. τοῦ χωρίου, ὅπου ὑπάρχει ὀπή χρησιμεύουσα ὡς φωλεὰ ἀετῶν.

Τσιόκαλα (τά), τοποθεσία, ὅπου εἶναι συσσωρευμένα τσιόκαλα (= λιανολίθαρα).

Τσοῦκα Νάλτα (ἦ), σ' Νιζούκα Νάλτα, λόφος Α. τοῦ χωρίου.

Τσοῦμα τοῦ Γερογιάννη (ἦ), σ' Νιζούμα τ' Γιρουγιάνν', λοφίσκος, Α. τοῦ χωρίου. Ὑπάρχει καὶ *Τζουμι* στὰ χωράφια (τό), στοῦ Τζ'μι στὰ χουράφια, Α. τοῦ χωρίου.

Τσοῦτσουρος (ὄ), στοὺν Νιζούτσουρου, τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου, λέγεται δὲ αὕτη καὶ *Πύργος*, διότι εἰς τὴν θέσιν ταύτην ὑπάρχει πύργος τοῖχος κυλινδρικός, πλήθος λίθων, πού χρησιμεύει ὡς σύνορον τῶν ἰδιοκτησιῶν.

Τυλίχτρα (ἦ), σ' Ντυλίχτρα, τοποθεσία, ὅπου αἱ χωρικαὶ τυλίγουν τὰ βλάρια, διὰ νὰ δάλουν εἰς τὸν ἀργαλειόν, Α. τοῦ χωρίου.

Τυφλὸ (τό), στοῦ Τυφλό, τόπος ὄχι στερεός, ἀπὸν τὸν ὁποῖον τὰ ὄμβρια ὕδατα ἀποσποῦν λίθους κρημνιζομένους μὲ πάταγον. Λίαν ἐπικίνδυνος εἶναι ἡ διάβασις τοῦ Ἰτυφλοῦ. Διὰ τοῦτο οἱ πρεσβύτεροι ἔλεγον «ὅταν διαβαίνετε τὸ Τυφλό, νάστε ξομολογημένοι». ΝΑ. τοῦ χωρίου.

Φονικά (τά), στὰ Φουν'κά, τοποθεσία, ὅπου ἐφονεύθησαν δύο ἀδελφοὶ φιλονικήσαντες «γιά μιὰ ἀύλακιὰ χωράφι». Β. τοῦ χωρίου.

Φυάρικα (ἦ), τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου δασώδης, παρὰ τὸν Ἄραχθον, ὅπου ἄλλοτε ἦσαν ρεῖκια.

Χάβος (ὄ), στ' Χάβ', τοποθεσία ἀπόκρημνος καὶ χαώδης, Ν. τοῦ χωρίου.

Χαλάσματα (τά), τοποθεσία, τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος παρασύρεται κατὰ τὰς βροχάς, ΝΑ. τοῦ χωρίου. Λέγεται καὶ *Χάλασμα*.

Χαλιάς (ὄ), στοῦ Χαλιά, τοποθεσία ἔχουσα χάλικας.

Χαλίκια (τά), στὰ Χαλίκια, τοποθεσία ἔχουσα χαλίκια.

Χούνη (ἦ), στ' Χούν', φάραγξ Ν. τοῦ χωρίου.

Χριμπόρος (ὄ), στ' Χριμπόρ', τοποθεσία, ἀγρὸς μανδρωμένος, Δ. τοῦ χωρίου.

Μελισσοουργοὶ (πρφ. σ' τ'ς Μισσοουργοὺς).

Ἀβζιά (ἦ), σ' ν' Ἀβζιά, τοποθεσία λαβοῦσα τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὸ φυόμενον εἰς αὐτὴν χόρτον ἀβζιά.

Ἀγκάθι (τό), στ' Ἀγκάθ', πηγὴ, ἐξ ἧς ὠνομάσθη καὶ ἡ πέριξ αὐτῆς τοποθεσία. Περὶ τὴν πηγὴν εἶναι ἀγκάθια. Βλ. Βρύση στὸ Ἀγκάθι.

Ἀγριοκαστανιά (ἦ), σ' ν' Ἀγριουκαστανιά, τοποθεσία, κορυφὴ τῆς ἀκρωρείας τοῦ Ἀετοῦ, ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὸ φυόμενον ἐκεῖ ὁμώνυμὸν της δένδρον.

Ἀετὸς (ὀ), στοὺν Ἀἶτὸ, τοποθεσία, κορυφὴ βουνοῦ καὶ δάσος.

Ἀλογομάντρια (τά), στ' Ἀλουγουμάντρια, τοποθεσία ΒΑ. τῆς Καψάλας κάτω ἀπὸ τὸ Μεγάλο Σύρμα.

Ἀλώνι τοῦ Ἀντριᾶ (τό), στ' Ἀλών' τ' Ἀντριᾶ, τοποθεσία ἀπὸ τὸ ἀλώνι τοῦ Ἀνδρέα.

Ἀλώνι τῆς Κοϊόναινας (τό), στ' Ἀλών' τ'ς Κοιϊόνινας, τοποθεσία ἀπὸ τὸ ἀλώνι τῆς ἰδιοκτητρίας Κοϊόνενας πλησίον τοῦ Ξιούρα.

Ἀμπέλι τοῦ Χήρα (τό), στ' Ἀμπέλ' τ' Χήρα, τοποθεσία ΝΑ. τοῦ Κλήματος.

Ἀνάπαμα (τό), στ' Ἀνάπαμα, τοποθεσία Α. τῆς θέσεως Ἀνθρωπάκι, χρησιμεύουσα ὡς ἀνάπαυσις, σταθμὸς τῶν ὁδοιπορούντων.

Ἀνασκαβάλες (αἶ), σ' τ'ς Ἀνασκαβάλις, τοποθεσία ἀνώμαλος, ΑΒ τοῦ Δένδρου.

Ἀνθρωπάκις (ὀ), στοὺν Ἀνθρωπάκ', τοποθεσία, ὅπου ἦτο μία μόνη ἐλάτη, ὁμοιάζουσα μακρόθεν πρὸς μικρὸν ἄνθρωπον.

Ἀσπρόχωμα (τό), στ' Ἀσπρόχουμα, τοποθεσία, ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὸ χρῶμα τοῦ χώματος, ΝΑ. τῆς Ζηλέουστης.

Ἀσφάκα (ἦ), σ' ν' Ἀσφάκα, τοποθεσία, κορυφὴ βουνοῦ, ΒΑ. τοῦ χωρίου. Εἰς αὐτὴν φύεται ψευτοασφάκα.

Αὐτὶ (τό), στ' Αὐτί, τοποθεσία, αὐχὴν, διάσελο. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ὁ Ῥάγγος καὶ ὁ Γῶγος Μπακόλας, μὲ τὰ ὑφ' αὐτοῦ παλληκάρια ἔτρεψαν τοὺς Τούρκους εἰς φυγὴν. Βλ. Φονικόν.

Βάβου (ἦ), στ' Βάβου, τοποθεσία καλλιεργουμένη.

Βίγλα (ἦ), στ' Βίγλα, τοποθεσία περίοπτος ΒΔ, τῆς θέσεως Δρυμῆ.

Βοκβότας (ὀ), στ' Βουκβότα, τοποθεσία δασώδης.

Βουτυρολάγκαδον (τό), στοὺν Βουτυρολάγκαδον, λαγκάδι. Ὄνομασθη οὕτω, διότι «κατέβασε» κάποτε τόσον πολὺ, ὥστε «πῆρε», παρέσυρε, μίαν στάνην μὲ τὰ τυριά της καὶ τὰ βούτυρά της.

Βροτόπι (τό), στοὺν Βροτόπ', τοποθεσία.

Βρυκόλακας (ὀ), στοὺν Βρυκόλακα, ὅπου οἱ κάτοικοι ἔβαλον τοὺς

γύφτους καὶ ἔκαιψαν τὸν βρυκόλακα, τὸν ὁποῖον εἶδον ἐξερχόμενον τοῦ μνήματος καὶ προξενοῦντα ζημίας.

Βρύση (ἦ), στ' Βρύσ', πηγὴ εἰς τὸν συνοικισμὸν Κλήμα.

Βρύση στὸ Ἀγκάθι (ἦ) στ' Βρύσ' στ' Ἀγκάθ', πηγὴ. Βλεπε τοπωνυμίαν Ἀγκάθι.

Βρύση στὸ Βροτόπι (ἦ), στ' Βρύσ' τοῦ Βρουτόπ', πηγὴ ἀπὸ τὴν δμώνυμον τοποθεσίαν.

Βρύση τοῦ Καλογέρου (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Καλόιρ', πηγὴ κατασκευασθεῖσα ὑπὸ καλογήρου.

Βρύση τοῦ Καραγιάννη (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Καραϊάνν', πηγὴ πλησίον τῆς οἰκίας τοῦ Καραγιάννη.

Βρύση τοῦ Θανάτου (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Θανάτ', πηγὴ πλησίον τοῦ μοναστηρίου.

Βρύση τοῦ Κίρκα (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Κίρκα, πηγὴ καὶ λαγκάδι.

Βρύση Κολοκυθιά (ἦ), στ' Βρύσ' Γουλουκ'θ'ά, πηγὴ, παρ' ἣ φύεται φυτὸν ἔχον φύλλα ὅμοια πρὸς κολοκυθόφυλλα.

Βρύση τοῦ Κουρκούτα (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Κουρκούτα, πηγὴ.

Βρύση στὸ Λιθάρι (ἦ), στ' Βρύσ' στοῦ Λ'θάρ, πηγὴ. ΝΔ. τοῦ Κριάκουρα.

Βρύση στὰ μαγαζιά (ἦ), στ' Βρύσ' στὰ Μαγαζιά, πηγὴ εἰς τὴν ἀγοράν, τὴν ὁποίαν εἰς τοὺς Μελισσουργοὺς λέγουν μαγαζιά.

Βρύση τοῦ Μαστρογιάννη (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Μαστρογιάνν', πηγὴ, τὴν ὁποίαν κατεσκεύασεν ὁ Μαστρογιάννης εἰς τὸ χωράφι του.

Βρύση στὴ Μορζιά (ἦ), στ' Βρύσ' στ' Μορζιά, βρύση, παρὰ τὴν ὁποίαν ἦτο μορζιά. Εἰς τὴν δμώνυμον τοποθεσίαν.

Βρύση τοῦ Μπαβέλη (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Μπαβέλ', πηγὴ.

Βρύση τοῦ Μποτσώλη (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Μπουτσώλ', πλησίον τῆς οἰκίας Μποτσιώλη.

Βρύση στὴν Παναγιᾶ (ἦ), στ' Βρύσ' στ' Μπαναγιά, πηγὴ εἰς θέσιν Παναγιά.

Βρύση τοῦ Παπαλάμπρη (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Παπαλάμπρ', εἰς τὰς πηγὰς τοῦ Μαυρολάγκαδου.

Βρύση τοῦ Παπούλη ἢ Βρύση στὲς Τζασμάρες (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Παπούλ' ἢ στ' Βρύσ' σ' Τζαζμάρις, κάτω τῆς θέσεως Παναγιάς.

Βρύση τοῦ Πέζα ἢ Πεζόβρουση (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Πέζα ἢ στ' Μπιζόβρουσ', πηγὴ, Βλ. τοποθεσίαν Πέζα.

Βρύση στὰ Πλατάνια (ἦ), στ' Βρύσ' στὰ Πλατάνια, πηγὴ, περὶ τὴν ὁποίαν ἦσαν πλατάνια.

Συμβολή εἰς τὴν ἔρευναν τῶν Ἑπειρωτικῶν τοπωνυμιῶν

Βρύση τοῦ Πταίσα (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Πταίσα, πηγὴ εἰς τὴν θέσιν Νεράϊδα.

Βρύση τοῦ Σκέντου (ἦ), στ' Βρύσ' τ' Σκέντ', πηγὴ πλησίον τῆς οἰκίας τοῦ Σκέντου.

Βρυσούλες (αἶ), σ' τ'ς Βρυσούλις, τοποθεσία εἰς θέσιν Καμομέγα.

Γέλαινα (ἦ), στ' Γέλινα, τοποθεσία ἀνήκουσα εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ Γέλα.

Γερανοβούνι (τό), στοῦ Γερανοβούν', κορυφὴ βουνοῦ.

Γιαλός (ό), στοῦ Γιαλό, τοποθεσία παρὰ τὸν Μελισσουργιώτικον.

Γκιγκόρος (ό), ποταμὸς πηγάζων ἀπὸ τὴν βρύσιν Κολοκυθιά καὶ ἔχων πορολίθους. Σήμερον ἀπὸ τοὺς νεωτέρους οὗτος προφέρεται στοῦ **Α'γκόρ.**

Γκιονάκης (ό), στ' Γκιουνάκ, τοποθεσία κάτω τοῦ Λιβαδίου.

Γρίτσανα (τά), στὰ Γρίτσανα', τοποθεσία.

Γραβόπουλον (τό), στοῦ Γραβόπ'λου, τοποθεσία ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὸν ὑπάρχοντα ἐκεῖ μικρὸν γράβον.

Γυφτόβρυσση (ἦ), στ' Γυφτόβρυσ', πηγὴ, ἣτις ἔδωσε τὸ ὄνομά της καὶ εἰς τὴν πέριξ της τοποθεσίαν. Εἰς τὴν πηγὴν ταύτην ἔσβηνον οἱ γύφτοι τὰ κάρβουνα.

Δαδιές (αἶ), σ' τ'ς Δαδιές, τοποθεσία ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὰ ἄγρια πεῦκα.

Δένδρον (τό), στοῦ Δένδρου, τοποθεσία.

Δραμπάλα (ἦ), στ' Δραμπάλα, τοποθεσία. Δραμπάλα ὀνομάζουσι πάντα κορμὸν δένδρου ἢ μεγάλον κλώνον ἐλάτου. Ἀπὸ τὰ πολλὰ χιόνια, ποὺ ἔπιπτον εἰς τὴν θέσιν ταύτην, τὰ ἐλάτια ἐκόπτοντο καὶ οἱ κορμοὶ κατέκειντο ὡς δραμπάλες.

Δρουξάνος (ό), στ' Δρουξιάν', τοποθεσία.

Δρυμὴ (ἦ), στ' Δρυμή, τοποθεσία. Φαίνεται ὅτι ἡ τοποθεσία αὕτη εἶναι πληθυντικὸς ἀριθμὸς τῆς λέξεως δρυμός. Οἱ χωρικοὶ τὸ προφέρουν σήμερον κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ εἶναι θηλυκοῦ γένους.

Ἐλατον ἡμερον (τό), στοῦ Ἡμερον Ἐλατου, τοποθεσία. Ἡ ἐλάτη αὕτη εἶναι διάφορος τῶν ἄλλων.

Ζηλέουστη (ἦ), σ' Τζηλέουστ', τοποθεσία. Οὕτω προφέρουν τὴν τοπωνυμίαν ταύτην οἱ παλαιότεροι, καὶ δὴ οἱ γέροντες. Οἱ νεώτεροι ἀπεβαλον καὶ τὸ τ καὶ προφέρουν: Σ' Τζηλέους.

Ζιζίνα (ἦ), παλαιὰ συνοικία.

Ζώνιος (ό), τοποθεσία.

Ἡλίας ἄγιος (ό), στοὺν Ἁη-Λια, τοποθεσία, ἀπὸ τὸ παρεκκλήσιον τοῦ προφήτου.

Κακαδαῖοι (οἱ), σ' τ' σ Κακαδαίους, τοποθεσία πλησίον τοῦ ἀγκαθιοῦ.

Κάκος (ὁ), στ' Κάκ', κρημνὸς κάτω ἀπὸ τὸ χωρίον.

Καλαβρέζος (ὁ), στ' Καλαβρέζ', τοποθεσία ἔχουσα ἄλλοτε ἀμπέλια καὶ καστανιές τοῦ Χρ. Καλαβρέζα.

Καμπομέγας (ὁ), στοὺν Γκαουμέγα, τοποθεσία.

Κάμπος (ὁ), στοὺν Γκάμπου, συνοικία καὶ τοποθεσία, πλατεία. Ἀπὸ τὴν τοπωνυμίαν ταύτην ὠνομάσθη καὶ ἡ ἐπ' αὐτῆς πηγὴ: Στ' βρύσ' στοὺν Γκάμπου ἢ ἀπλῶς Ἀπ' τοὺν Κάμπου.

Καμψιαρᾶς (ὁ), στ' Καμψιαρᾶ, τοποθεσία, λιβάδι.

Κάναλες (αἱ), σ' τ'ς Κάναλις, τοποθεσία, ἔνθα ἔθετον κανάλια, διὰ νὰ διοχετεύεται τὸ ὕδωρ ΝΑ τοῦ Κλήματος.

Καπεταναραίικα (τά), στὰ Καπιταναραίικα, τοποθεσία καὶ συνοικία ἀπὸ τὴν εἰς αὐτὴν πρωτοκατοικήσασαν οἰκογένειαν τοῦ Καπετάνου ἐξ ἧς προῆλθον αἱ οἰκογένειαι Καπετάνου, Νικολαίων καὶ Στεργιοπούλων. Βλ. καὶ τοπωνυμίαν Νικολαίικα.

Καραγιαναίικα (τά), στὰ Καραγιανναίικα, συνοικία ἀπὸ τὸν πρῶτον κάτοικον αὐτῆς.

Καροῦλα (ἡ), σ' Γκαροῦλα, τοποθεσία ἀπὸ μικρὰν καρυάν, πλησίον τοῦ μοναστηρίου.

Κανκᾶς (ὁ), στ' Κανκᾶ, τοποθεσία.

Καρυές τοῦ Χαλκιᾶ (αἱ), σ' τ'ς Καρυιές τ' Χαλ'κιᾶ, τοποθεσία.

Καψάλα (ἡ), σ' Γκαψάλα, τοποθεσία, ὅπου ἄλλοτε ἐτέθη πυρκαϊά.

Καψάλης (ὁ), στ' Καψάλ', δάσος.

Κέδρος (ὁ), στοὺν Γκέδρου, τοποθεσία ἀπὸ τὸ δμώνυμον δένδρον.

Κελάρι (τό), στοὺν Κιλάρ', τοποθεσία ἔχουσα νερό. *Κελάρι* τμήμα τόπου.

Κερασιές τοῦ Μποτίνου (αἱ), σ' τ'ς Κιρασιές τ' Μποτίν', τοποθεσία ὠνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὰς εἰς τὸν Μποτίνον ἀνηκούσας κερασεάς.

Κεφαλόβρυσον (τό), στοὺν Κεφαλόβρυσου βρύσις. Ἐξ αὐτῆς ὠνομάζεται Κεφαλόβρυσον καὶ ἡ περὶ αὐτὴν τοποθεσία.

■ **Κλήμα** (τό), στοὺν Κλήμα, συνοικία. Κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα, ὅπως διηγοῦνται οἱ γέροντες, μετέβησαν εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ἵνα κτίσουν μοναστήριον. Ἐπειδὴ ὁμως ἦσαν οἱ ἀποικοὶ οὗτοι τοῦ χωρίου μακρὰν αὐτοῦ καὶ τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα δὲν ἦσαν ὀλίγα, διὰ τοῦτο ἔφυγαν ἐκεῖθεν καὶ ἦλθον πλησίον τοῦ χωρίου, ὅπου ἔκτισαν τὸ μοναστήριον τῆς Παναγίας. Οἱ καλόγηροι ὁμως εἶχον φυτεύσει εἰς τὸ παλαιὸν μοναστήριον κλήμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐπωνομάσθη ὁ τόπος καὶ ὁ ἰδρυθεὶς ἐν αὐτῷ συνοικισμός.

Κοδέλες (αἰ), σ' τ'σ Κουδέλις, τοποθεσία ἔχουσα δρόμον ἐλικοειδῆ, ἄγοντα πρὸς τὸ ὄρος Τζουμέρκα.

Κόκκινο Μέγα (τό), στοῦ Μέγα Κόκκινου, κρημνώδης τοποθεσία.

Κόκκλας (ὀ), στ' Κόκκλα, τοποθεσία.

Κοντοχρισταίικα (τά), στὰ Κουντουχ'σταίικα, συνοικία ἀπὸ τὰς κατοικούσας εἰς αὐτὴν οἰκογενείας τῶν Κοντοχρίστων.

Κοστελάτα (ή), σ' Γκουστιλάτα, κορυφὴ τῶν Τζουμέρκων, χρησιμοποιουμένη ὡς λιβάδι.

Κουμζιάς (ὀ), στ' Κουμζιά, τοποθεσία.

Κουμλιές (αἰ), σ'τς Κουμπλιές, τοποθεσία ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον δένδρον.

Κούτσουρα (τά), στὰ Κούτσουρα, τοποθεσία τῆς ὁποίας πολλαὶ ἐλάται ἔχουν πέσει καὶ μεταβληθεῖ εἰς «κούτσουρα» (ξύλα χονδρά).

Κοφερίτα (ή), σ' Γκουφιρίτα, χεῖμαρρος.

Κρασιά (ή), σ' Γκρασιά, τοποθεσία ΒΔ. τοῦ Ἄετοῦ.

Κρασιά (ή), σ' Γκρασιά, ποταμός, ὁ ὁποῖος συμβάλλει εἰς τὸν Γκιγκόρον.

Κριάκουρας (ὀ), στοῦν Γκριάκουρα, λιβάδι, ῥάχη τῶν Τζουμέρκων.

Κροκίδας (ὀ), στ' Κρουκίδα, τοποθεσία καὶ λαγκάδι.

Κρουνέρι (τό), στοῦ Κρουνέρ', πηγὴ καὶ ἡ περὶ αὐτὴν τοποθεσία, ΒΔ. τοῦ μοναστηρίου.

Λατκάδι τῆς Σκάλας (τό), στοῦ Λαγκάδ' τ'ς Σκάλας, λαγκάδι εἰς τὴν τοποθεσίαν Σκάλαν παρὰ τὸν Ἄετόν.

ντου (τό), στοῦ Λαγκάδ' τ'ς Σκέντ', λαγκάδι καὶ τοποθεσία πλησίον τῶν Λιναριῶν. Ἐκεῖ κατῶκουν καὶ κατοικοῦν οἱ Σκέντοι.

Λαγκάδι τοῦ Τζίμα (τό), στοῦ Λαγκάδ' τ' Τζίμα, λαγκάδι καὶ τοποθεσία ἀπὸ τὸν ἰδιοκτήτην τῆς θέσεως Τζίμαν.

Λαζινιές (αἰ), σ' τ'ς Λαζ'νιές, τοποθεσία εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Μαυρολαγκάδου.

Λαῦρος (ὀ), στοῦ Λαύρου, τοποθεσία. Ὁ Λαῦρος εἶναι δένδρον ὅμοιον πρὸς τὸ πουργάρι.

Λεφτερίδες (αἰ), σ' τ'ς Λιφτιρίδεις, τοποθεσία πλησίον τοῦ Γκιγκόρου.

Λιβάδι (τό), στοῦ Λ'βάδ', τοποθεσία. Ἄλλοτε ἐφύετο ἐκεῖ χόρτον καὶ ἐχρησίμευεν ὡς λιβάδι.

Λιγκόρι (τό), στοῦ Λ'γκόρ βλ. Γκιγόρος.

Λιθάρια Μεγάλα (τά), στὰ Λ'θάρια τὰ Μιγάλα, τοποθεσία λαβοῦσα τὸ ὄνομά της ἀπὸ τοὺς ὑπάρχοννας εἰς αὐτὴν μεγάλους λίθους.

Λινάρια (τά), στὰ Λινάρια, τοποθεσία, ὅπου εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν ἔσπειρον λινάρια.

Λιπούσιο (τό), στοὺ Λ'πούσιου, τοποθεσία ΒΔ. τοῦ Κλήματος.

Λιτζέτο (τό), στοὺ Λιτζέτου, τόπος ἀνώμαλος, ΒΑ. τοῦ χωρίου.

Λόγγος (ὅ), στοὺ Λόγγου, τοποθεσία δασώδης. Λόγγους ὀνομάζουν τὰς δασώδεις ἐκτάσεις, ἰδίως τὰς ἐκτάσεις αἰτίνες δὲν ἔχουν μεγάλα δένδρα, ἀλλὰ μικρὰ καὶ πυκνά.

Λυγήσι (τό), στὸν Λ'γήσ', τοποθεσία, τῆς ὁποίας τὸ χῶμα εἶναι ρητινόχωμα. Λυγήσια λέγουν τὰ χῶματα, ποὺ δύσκολα δύναται νὰ διαπεράσῃ τὸ ἄροτρον.

Λυκάλωνο (τό), στοὺ Λυκάλουνου, τοποθεσία χρησιμεύουσα ὡς ἀλώνι, τόπος συγκεντρώσεως λύκων.

Μαγαζιά (τά), στὰ Μαγαζιά, ἡ ἀγορὰ τοῦ χωρίου.

Μαλόκεδρον (τό), στοὺ Μαλόκιδρου, τοποθεσία ἔχουσα δένδρα, τὰ ὁποία ὀνομάζονται μαλόκεδρα, ὁμοιάζοντα πρὸς τὴν θήλειαν κυπάρισσον. Α. τῆς Νεραΐδας.

Μαντάνια (τά), στὰ Μαντάνια, τοποθεσία λαβοῦσα τὸ ὄνομά της ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα εἰς αὐτὴν μαντάνια, πλησίον τοῦ μοναστηρίου.

Μάρκος Ἅγιος (ὅ), στοὺν Ἅη-Μάρκου, τοποθεσία καὶ συνοικία. Εἰς αὐτὴν ὑπάρχει ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Μάρκου.

Μαυρολάγκαδον (τό), στοὺ Μαυρολάγκαδου, λαγκάδι, τὸ ὁποῖον περιέχει «μαῦρες», σκοῦρες πέτρες, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ «Ἀσπρολάγκαδο».

Μέγα Πλάϊ (τό), Βλ. Πλάϊ Μέγα.

Μεσοβούνι (τό), στοὺ Μ'σουβούν', μικρὸν βουνὸν κείμενον μεταξὺ δύο ὑψηλοτέρων.

Μετόχι (τό), στοὺ Μιτόχ', τοποθεσία, κτῆμα βακούφικο, ἀνήκον εἰς τὸ μοναστήριον.

Μιγάτικα (τά), στὰ Μ'χάτ'κα, συνοικία, εἰς ἣν κατοίκει ἡ οἰκογένεια Μίχου.

Μνήματα (τά), στὰ Μνήματα, τοποθεσία. Εἰς αὐτὴν οἱ Μελισουργιῶται κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἔστησαν ἐνέδραν, «ἔκαμαν καρτέρι» εἰς τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς φονευθέντας ἐξ αὐτῶν ἔθαψαν εἰς τὴν τοποθεσίαν ταύτην.

Μοναστήρι (τό), στοὺ Μοναστήρ', τοποθεσία, ἐφ' ἧς εἶναι τὸ μοναστήριον τῆς Παναγίας.

Μονοπάτι τοῦ Μπάλιου (τό), στοὺ Μουνουπάτ' τ' Μπάλι', κρημνός. Διηγοῦνται ὅτι ἓνα ἀλογάκι, ὁ μπάλιος, ἔχασε τὸν δρόμον καὶ εὗρέθη κάτω τοῦ κρημοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ποταμόν. Επειδὴ ὅμως ἤθελε νὰ ἀναβῆ, προσεπάθησε καὶ εὗρε δρόμον, ὁ ὁποῖος λέγεται *μονοπάτι τοῦ*

Μπάλιου καὶ ἔδωσεν εἰς τὸν κρημνὸν ὀλόκληρον τὸ ὄνομα. **Μπάλιος** εἶναι τὸ ἄλογον, ποὺ ἔχει λευκὸν σημεῖον εἰς τὸ μέτωπον.

Μοῦρες (αἰ), σ' τ'ς **Μούρις**, λιβάδι.

Μοῦρζος (ὀ), στοῦ **Μούρζου**, τοποθεσία. **Μοῦρζος**=μορζιά.

Μουτσίλα (ἦ), στ' **Μουτσίλα**, τοποθεσία ἔχουσα νερὰ εἰς πολλὰ τῆς μέρη.

Μπάλτες (αἰ), σ' τ'ς **Μπάλτις**, τοποθεσία ἔχουσα νερὰ εἰς πολλὰ τῆς σημεῖα.

Μπαλτινέσι (τά), στοῦ **Μπαλτινέσ'**, τοποθεσία ἔχουσα ὀλίγα νερὰ εἰς πολλὰ τῆς μέρη.

Μπαρδαμάσης (ὀ), στ' **Μπαρδαμάσ'** τοποθεσία ἄνωθεν τοῦ Ξηρολιβάδου.

Μπιθόκωλη (ἦ), στ' **Μπιθόκουλ'**, τοποθεσία ἔχουσα «στεφάνια», κρημνοῦς.

Μπιστούρα τοῦ Γυφτογιάννη (ἦ) στ' **Μπισχτούρα** τ' **Γυφτογιάνν'**, σπήλαιον δῶσαν τὴν ὀνομασίαν του καὶ εἰς τὴν γύρω τοποθεσίαν, πλησίον τοῦ Μύλου εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τῆς Κρανιαῆς.

Μπολομάρος (ὀ), στ' **Μπουλ'μάρ'**, τοποθεσία ἐκ τοῦ ἰδιοκτῆτου **Μπολομάρου**.

Μπορλιάκος (ὀ), στ' **Μπουρλιάκ'**, τοποθεσία ἐκ τοῦ ἔπωνύμου **Μπορλιάκου**.

Μπρέσιανη (ἦ), στ' **Μπρέσχαν'**, κορυφὴ τῶν Τζουμέρκων, λιβάδι, πλησίον τοῦ Γερανοβουνίου.

Μπρούσκα (ἦ), στ' **Μπρούσχα**, πηγὴ μὲ ὀλίγον καὶ ὄχι καλὸν νερόν, μὲ «παλιονέρι». **Μπρούσκα** λέγεται εἰς τὸ χωρίον πᾶσα πηγὴ, ποὺ ἔχει ὀλίγον, ὄχι καθαρὸν, νερό, ὄχι πάντοτε, καὶ βγαίνει τοῦτο ἀπὸ τὴν γῆν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν **Βρύσην**, ἥτις ἔχει διαυγές, καλὸν καὶ πολὺ νερό.

Μύλος (ὀ), στοῦ Μύλου, τοποθεσία λαβοῦσα τὸνομά τῆς ἀπὸ τοὺς ὑπάρχοντας εἰς αὐτὴν μύλους τοῦ μοναστηρίου, πλησίον αὐτοῦ εἰς τὴν Δ. ὄχθην τοῦ Γκιγκόρου.

Μύλος τῆς Γεωργάκαινας (ὀ), στοῦ Μύλου τ'ς **Γιουργάκαινας**, τοποθεσία ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὸν ἄλλοτε ὑπάρξαντα μῦλον, ἀνήκοντα εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ Γεωργίου Χρόνη.

Νεράϊδα (ἦ), σ' **Νιράϊδα**, λιβάδι. Πᾶν ὥραϊον μέρος ὀνομάζουσι **Νεράϊδα**, ὅπως καὶ πᾶσαν ὥραϊαν κόρην.

Νεραϊδόβρυση (ἦ), σ' **Νιραϊδόβρυσ'**, πηγὴ.

Νικολαίκα (τά), στὰ **Νικολαίκα**, συνοικία καὶ τόπος, μέρος τῆς

παλαιᾶς συνοικίας καὶ τοποθεσίας Καπεταναραίικα. Βλ. τοπωνυμίαν Καπεταναραίικα.

Ντίς (ἦ), σ' Ντίς, δάσος, Α. τῆς τοποθεσίας Φκεροσακκούλι.

Ντόβρος (ὀ), στ' Ντόβρ', τοποθεσία πλησίον τῆς θέσεως Σκρίπτα.

Ντουῦσκο (τό), τοποθεσία ἀπὸ τὸ δένδρον ντουῦσκο=(βαλανιδιά).

Ξηρολίβαδο (τό), στοῦ Ξηρολίβαδου, τοποθεσία μὲ ὀλίγα χόρτα.

Ξηροπλάτανος (ὀ), στοῦν Ξηρουπλάτανου, τοποθεσία.

Ξιούρας (ὀ), στ' Ξιούρα, δάσος.

Ὅρνοφωλιές (αἰ), σ' τ'ς Οὔρνοφουλιές, τοποθεσία.

Ὅρφανὸ (τό), στ' Ἀρφανό, τοποθεσίαι δύο.

Πάδη, στ' Πάδ', τοποθεσία ἐπίπεδος καὶ ὀμαλή.

Παλιάμπελα (τά), στὰ Παλιάμπιλα, συνοικία. Εἰς αὐτὴν οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου κατ' ἀρχὰς εἶχον τὰ ἀμπέλια των καὶ μετὰ ταῦτα ἔκτισάν τινες ἔκ τούτων καὶ οἰκίας.

Παναγιᾶ (ἦ), σ' Μπαναϊά, τοποθεσία καὶ συνοικία ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας. Ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν ταύτην καὶ τὴν τοπωνυμίαν ἐδόθη καὶ τὸ ὄνομα εἰς τὴν ἐπ' αὐτῆς τῆς θέσεως πηγὴν, *Βρύση σ' Μπαναγιαῖα*.

Παπασταμάτης (ὀ), στ' Παπασταμάτ', τοποθεσία εἰς τοῦ ἰδιοκτῆτου Παπασταμάτη.

Παφίλια (τά), στὰ Παφίλια, τοποθεσία κρημνώδης.

Πέζα, (ἦ), σ' Μπέζα, τοποθεσία. Λέγουν ὅτι εἰς τὴν θέσιν ταύτην ξεπέξεψεν ὁ πασᾶς ἢ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Τούρκων κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Μία γυνὴ ἀπὸ τοὺς Καλαρύτες φεύγουσα τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος της μετέβη εἰς τοὺς Μελισσουργοὺς καὶ ἔθαψε τὰ παιδιὰ της εἰς τὴν θέσιν ταύτην, ὅταν οἱ Τούρκοι ἦλθον εἰς τὸ χωρίον Μελισσουργοὺς καὶ τὸ ἔκαψαν.

Πέτρα (ἦ), σ' Μπέτρα, δύο τοποθεσίαι, ἐξ ὧν ἡ μία περιλαμβάνεται εἰς τὴν θέσιν Σέλλυμα, ἡ δὲ ἄλλη κεῖται πλησίον τῆς θέσεως Σκρίπτας.

Πέτρες (αἰ), σ' τ'ς Πέτρις, τοποθεσία.

Πήλιος (ὀ), στ' Πήλι', τοποθεσία.

Πικροχόρτι (τό), στοῦ Πικρουχόρτ', τοποθεσία. Ἐνταῦθα φύεται πικρὸν χόρτον, δπερ τὰ ζῶα τρώγοντα ψοφοῦν.

Πλάϊα (τά), στὰ Πλάϊα, τοποθεσία εἰς τὰς ἐπικλινεῖς πλευρὰς τοῦ ὄρους.

Πλάϊ Μέγα (τό), στοῦ Μέγα-Πλάϊ, τοποθεσία. Βλ. Μέγα Πλάϊ.

Πλάκα (ἦ), σ' Μπλάκα, τοποθεσία πλησίον τῆς συνοικίας Τασουλαίικα.

Πλακαίικα (τά), στὰ Πλακαίικα, συνοικία καὶ τοποθεσία ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Πλάκα.

Πόλεμος (ὀ), στοὺν Μπόλιμου, τοποθεσία. Εἰς αὐτὴν διηγοῦνται ὅτι ἔγινε μάχη μεταξὺ τοῦ Κατσαντώνη καὶ τῶν Τούρκων, τοὺς ὁποίους ἐνίκησεν ὁ Κατσαντώνης καὶ ἠνάγκασεν νὰ φύγουν ἕως τὴν θέσιν Λογαροῦ συντετριμμένοι. Διηγοῦνται ὡσαύτως ὅτι εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἔγινε καὶ ἐμφύλιος πόλεμος μεταξὺ Βασαίων καὶ λοιπῶν κατοίκων τοῦ χωρίου, διότι οἱ τελευταῖοι ἠθέλον νὰ κάμουν κοινὸν τὸν μύλον τοῦ χωρίου, οἱ δὲ πρῶτοι ἀντέδρων. Κατὰ τοῦτον ἐφονεύθη ὁ Χρ. Καπετᾶνος.

Ποταμιᾶ (ῆ), σ' Μπουταμιᾶ, τοποθεσία, ἣν περιρρέει ὁ ποταμὸς Γκιγκόρος.

Προσήλια (τά), στὰ Προσήλια, τοποθεσία «προσηλιακή».

Ράχη Μεγάλη (ῆ), στ' Ράχ' Μιγάλ', ράχη μεγαλυτέρα τῶν ἄλλων μικροτέρων.

Ράχη ψηλὴ (ῆ), στ' Ράχ' ψηλή, ράχη.

Ῥέμμα Μεγάλο (τό), στοῦ Ῥέμμα τοῦ Μιγάλου, ρεῦμα.

Ῥιζαίικα (τά), στὰ Ῥζαίικα, συνοικία καὶ τοποθεσία ἀπὸ τὰς οἰκογενείας τῶν Ῥιζαίων (Ῥίζος).

Ῥιζὸ (τό), στοῦ Ῥζό, τρεῖς τοποθεσίαι μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο, ἡ μία ἀκριβῶς κάτωθι τοῦ ὄρους Τζουμέρκων, ἡ ἄλλη πλησίον τῆς Δραμπάλας καὶ ἡ τρίτη, ἣτις λέγεται καὶ Ῥιζοβούνη, πλησίον τοῦ Ἀετοῦ.

Ῥιγκόζιο (τό), στοῦ Ῥιγκόζου, τόπος ἀναθροτικὸς καὶ ἐλώδης.

Σβάρα (ῆ), σ' Ντζβάρα, τοποθεσία ὀνομασθεῖσα οὕτω, διότι ἔχει λίθους μικροὺς, οἵτινες «σβαρνιῶνται», παρασύρονται.

Σέλλωμα (τό), στοῦ Σέλλωμα, τοποθεσία παρὰ τὴν Ἀγριοκαστανιάν, λόγῳ τοῦ σχήματός της.

Σιόποτος (ὀ), στοῦ Schόπουτου, ἢ στ' Schόπουτ', λαγκάδι καὶ τόπος παρὰ τὰ Τσιμπλάτικα.

Σκάλα (ῆ), σ' τ'ς Σκάλα, τοποθεσία πλησίον τοῦ Φούρου, ὁμοιάζουσα πρὸς κλίματα.

Σκενταίικα (τά), στὰ Schκινταίικα, συνοικία καὶ τοποθεσία, ὅπου κατοικοῦν οἱ Σκενταῖοι (Σκέντος.)

Σκρίπτα (ῆ), σ' τ'ς Σκρίπτα, τοποθεσία.

Σπάρτα (τά), στὰ Σπάρτα, τοποθεσία. Τὸ σπάρτον εἶναι φυτὸν ὅμοιον πρὸς τὸ βοῦρλον.

Στάνη τοῦ Μήτσου (ῆ), σ' τ'ς Στάν' τ' Μήτςch', τοποθεσία παρὰ τὴν Δραμπάλαν.

Σταυρὸς (ὀ), στοὺν Σταυρό, τοποθεσία, κορυφὴ Ῥάχης πλησίον τῆς

πηγῆς Μορζιᾶς. Λέγεται ὅτι ὁ Κοσμᾶς ἐρχόμενος ἐκ Θεσσαλίας ἔστησεν εἰς τὴν θέσιν ταύτην σταυρόν.

Σταυρὸς τοῦ Λάλησου (ὀ), στοῦ Σταυρὸ τ' Λάλισ', τοποθεσία παρὰ τὰ Γκρίππανα. Λέγεται ὅτι ὁ πάτερ Κοσμᾶς φεύγων εἰς τὸ χωρίον καὶ κατευθυνόμενον πρὸς τὰ Πράμαντα ὠμίλησε πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου εἰς τὴν τοποθεσίαν ταύτην.

Στόκοι (οἶ), σ' Τschitók's, τοποθεσία ἀπὸ τὸ φυτὸν στόκον.

Στρουγγοῦλα (ῆ), σ' τ'ς Στρουγγοῦλα, βουνόν.

Σύνορο (τό), στοῦ Σύνουρου, τοποθεσία συνορεύουσα πρὸς τὰ Πράμαντα.

Σύρμα Μεγάλο (τό), στοῦ Σύρμα τοῦ Μιγάλου, τοποθεσία πλησίον εἰς τὴν θέσιν Ἀλογομάντρια. Ὁμώνυμος τοποθεσία εἶναι καὶ παρὰ τὴν στάνην τοῦ Μήτσου.

Τασουλαίικα (τά), σ' τὰ Tasch'λαίικα, ὀπὸ τὴν οἰκογένειαν τῶν Τασουλαίων.

Τζουμέρκας (ὀ), στοὺν Τζουμέρκα, τὸ γνωστὸν ὄρος.

Τρύπα τοῦ Κατσαντώνη (ῆ), σ' Νιτύπα τ' Κατσαντών', τοποθεσία ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὴν τρύπαν, πού ὑπάρχει ἐκεῖ καὶ ὅπου ἐλημέριαζεν ὁ Κατσαντώνης. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἔλαβεν ὁ Κατσαντώνης τὰ γράμματα ἀπὸ τὸν Μαυροδῆμον ὅστις τοῦ ἀνήγγελλεν ὅτι συνέλαβον τὴν γυναῖκά του καὶ τὸ παιδί του. Ἀπ' ἐδῶ ἔφυγεν ὁ Κατσαντώνης διὰ τὰ Πέντε Πηγάδια. Ἡ τρύπα αὕτη εὐρίσκεται εἰς τὸ βουνὸν Φκεροσακκούλι.

Τρύπα τοῦ Νάτσικα (ῆ), σ' Νιτύπα τ' Νάτsc'h'κα, τοποθεσία ὀνομασθεῖσα οὕτω, διότι εἰς τὴν τρύπαν αὐτῆς ἐλημέριαζε ὁ ληστής καὶ καπετᾶνος Νάτσικας.

Τσιμπλάτικα (τά), σ' τὰ Τσιμπλάτ'κα, συνοικία καὶ τοποθεσία ἀπὸ τὰς οἰκογενείας τῶν Τσιμπλαίων (Τσιμπλῆς).

Τσιουῦκα (ῆ), σ' Ττσιουῦκα, κορυφή.

Τσουκνίδα (ῆ), σ' Τζουκνίδα, τοποθεσία ἔχουσα τσουκνίδια.

Φκεροσακκούλι (τό), στοῦ Φκιρουσακκούλ', βουνόν, ὅπερ ἐχρησίμευσεν ὡς λημέρι τοῦ Κατσαντώνη. Οἱ παλαιότεροι προφέρουν τὴν τοπωνυμίαν ταύτην καὶ Φκιρσακκούλ', τοῦτο δὲ οἱ νεώτεροι προφέρουν σ' **Κὺρ Σακκούλ'**. Εἰς τὴν προφορὰν τῶν παλαιότερων ἀκούεται μόνις τό φ.

Φονικὸν (σὀ), στοῦ Φουν'κό, τοποθεσία κάτω ἀπὸ τὸ Αὐτί. Διὰ τὴν προέλευσιν τῆς τοπωνυμίας βλέπε Αὐτί.

Φοῦρος (ὀ), στοῦ Φούρου, τοποθεσία. Εἰς αὐτὴν προσέφυγον οὐ Μελισσουργιωῖται κατὰ τὴν ἐπανάστασιν.

Χαλιᾶδες (οἶ), σ' τ'ς Χαλιᾶδεις, τοποθεσία Χαλιάς λέγονται αἱ πέτραι τοῦ ποταμοῦ ἢ αἱ πέτραι πού ἐξάγουν ἐκ τοῦ ἐδάφους πολλὰς τὰ ὕδατα.

Χασιώτης (ό), τοποθεσία ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὸν κτηνοτρόφον **Χασιώτην**.

Πηγάδια Κατσανοχωρίων

(Πρόην Βαλτσιώρα).

Βαρβάρα ἁγία (ἦ), σ'ν' ἙΑη-Βαρβάρα, λόφος, Β. Εἰς τοῦτον εἶναι παρεκκλήσιον τῆς ἁγίας Βαρβάρας.

Βότινα (ἦ), στ' Βότινα, τοποθεσία, Δ. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἀναβλύζει νερό.

Βρύση Μεγάλη (ἦ), στ' Μιγάλ' Βρύσ', πηγὴ εἰς τὸ κέντρον τοῦ χωρίου.

Βρωμόβρυση (ἦ), στ' Βρουμόβρυσ', τοποθεσία, ΒΔ. Εἰς τὴν τοποθεσίαν ταύτην ὑπάρχει πηγὴ, τῆς ὁποίας τὸ νερὸ εἶναι βρώμικο, μυρίζει σαν νερὸ βάλτου.

Γκούρα (ἦ), στ' Γκούρα, πηγὴ, Β.

Κατουριάρα (ἦ), σ' Γκουτουριάρα, τοποθεσία, Β. Ἐπ' αὐτῆς εὐρίσκεται πηγὴ, ἐξ ἧς ὀλίγον ὕδωρ δίκην οὔρου ἀναβλύζει.

Μαρίνα ἁγία (ἦ), σ'ν' ἙΑη-Μαρίνα, τοποθεσία, Ν. ἀπὸ τὸ παρεκκλήσιον τῆς ἁγίας.

Μπριάσκοβον (τό), στοῦ Μπριάσκουβου, τοποθεσία, Δ. Ἄλλοτε εἰς αὐτὴν ἦσαν πελέαι.

Μπρίστρα (ἦ), στ' Μπρίστρα, τοποθεσία, Α.

Νεράκι (τό), στοῦ Νιράκ', πηγὴ εἰς τὸς τοῦ χωρίου, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ ρέον οὐδύλως ἀκούεται.

Παλιοχώρι (τό), στοῦ Παλιουχώρ', τοποθεσία, Ν. Ἄλλοτε τὸ χωρίον Βαλτσιώρα εὐρίσκετο εἰς τὴν τοποθεσίαν ταύτην.

Παπαμάνης (ό), στοῦ Πακαμάν', Α., τοποθεσία.

Πέτρα (ἦ), στ' Μπέτρα, τοποθεσία, Ν. Ὄνομάζεται οὕτω ἀπὸ τὴν ὀμώνυμον πηγὴν, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ ἐξέρχεται ἐκ πέτρας.

Πλαῖσια Κατσανοχωρίων

(Πρόην Πλέσια)

Ἄμπέλια (τά), στ' Ἄμπέλια, Ν., τοποθεσία, ἔνθα ὑπῆρχον ἀμπέλια.

Ἀράπισια (τά), στ' Ἀράπ'scha, Ν., τοποθεσία, τῆς ὁποίας τὸ χῶμα εἶναι μαῦρο.

Ἀσφεντόνα (ἦ), σ'ν' Ἀσφιντόνα, Ν., τοποθεσία, ὅπου ἄλλοτε ἦτο σφένδαμνες.

Βορίλες (αἶ) σ' τ'ς Βουρίλις, ΝΑ., τοποθεσία.

Βότνα (ἦ), στ' Βότνα. ΝΔ., τοποθεσία, ἔνθα ἦτο ἄλλοτε λουῖτσα.

Γαλακτιᾶς (αἶ), σ' τ'ς Γαλακτιᾶς, Ν., τοποθεσία, τῆς ὁποίας τὸ χῶμα εἶναι γαλακτιῶδες.

Γεώργιος ἅγιος (ὀ), στοὺν "Αη-Γιῶργ", λόφος ἐφ' οὗ ὑπάρχει παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Γκοβόσδας (ὀ), στ' Γκοβόσδα, Ν., λόφος.

Γριντζιλιά (ἦ), στ' Γριντζ'λιά, Ν., τοποθεσία, ἀραιῶς ἀναδασωμένη. Εἰς Πλαίσια γριντζος σημαίνει ἀραιόν.

Γρόπες (αἶ), στ' Γρόπις, ΝΔ., τοποθεσία ἀπότομος καὶ βραχώδης.

Ζαμόρια (τά), στὰ Ζ'μόρια, Ν., τοποθεσία, κειμένη ὄπισθεν λιμναίων τοῦ τόπου.

Ζαρκόρραχη (ἦ), σ' τ' Τζαρκόρραχ', Δ., τοποθεσία γυμνὴ δένδρων.

Ἡλίας ἅγιος (ὀ), στοὺν "Αη-Λιῶ, λόφος Ν., ἀπὸ τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Ἡλία.

Ἰωάννης ἅγιος (ὀ), στοὺν "Αη-Γιῶνν', Ν., τοποθεσία ἔνθα εὐρίσκεται παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.

Κακολάγκαδο (τό), στοὺν Κακουλάγκαδον, ΝΔ., ξηροτόταμος, ἔχων ἀπορρέμους ὄθας. Εἰς τὸ βάθος του ἔπρεσαν πολλὰ ζῶα.

Κανατόπι (τό), στοὺν Κανικόπ', Ν., τοποθεσία, τῆς ὁποίας τὸ χῶμα εἶναι σταχτερό.

Καπνισμένος (ὀ), στ' Καπνισμέν', Ν., τοποθεσία, ἔνθα εὐρίσκεται ἰμέγα χωράφι τοῦ ἰδιοκτῆτος Καπνισμένου.

Κατσογιάννια (τά), στὰ Κατσογιάννια, Ν., τοποθεσία ἀνήκουσα εἰς τὸν Κατσογιάννην.

Κουρὶ (τό), στοὺν Κουρὶ, Β., λόφος, διάσος τοῦ ὁποίου τὸ νὰ κόπτουν τὰ ξύλα ἀναγορεύεται.

Κουρὶ τοῦ Μήτσου (τό), στοὺν Κουρὶ τ' Μήτσ', Δ., τοποθεσία ἀνήκουσα εἰς τὸν χωρικὸν Μήτσον, ἐκ τῆς ὁποίας ἡ ὑλοτομία ἀπηγορεύετο.

Κάμπος Ἀπάνω, Κάμπος Κάτω, στοὺν Ἀχλάν' Κάμπου, στοὺν Γκάτου Κάμπου, αἱ δύο συνοικίαι τοῦ χωρίου.

Λαγκάδες (αἶ), σ' τ'ς Λαγκάδεις, Ν., τοποθεσία ἔχουσα λαγκάδια πολλά.

Λαγούδια (τά), στὰ Λαγούδια, Ν., τοποθεσία ὅπου ἦσαν πολλοὶ λαγοί.

Λάκκος (ὀ), στοὺν Λάκκου, Ν., τοποθεσία ἔνθα εἶναι λουῖτσα.

Λάκκος τῆς Ἀγγέλωσ (ὀ), στοὺν Λάκκου τ'ς Ἀγγέλ'ς, Ν., τοποθεσία, ἔνθα λάκκος. Εἰς αὐτὸν ἐπνίγη κάποια Ἀγγέλω.

Λάπατα (τά), στὰ Λάπατα, Ν., τοποθεσία ἔνθα φύονται λάπατα.

Λιβάδια (τά), στὰ Λ'βάδγια, Ν., τοποθεσία, χρησιμεύουσα ἄλλοτε ὡς λιβάδι.

Λιόντος (ὀ), στ' Λιόντ', Ν., τοποθεσία, ὅπου ὁ Λιόντος εἶχε στάνη.
Μακριές (αἰ), σ' τ'ς Μακριές, Ν., τοποθεσία ὄμαλή καὶ ἐπίπεδος.
Μαρίνα Ἀγία (ἦ), σ'ν' Ἀη-Μαρίνα, Ν., τοποθεσία ἀπὸ τὸ παρεκ-
 κλήσιον τῆς Ἀγ. Μαρίας (Βλ. καὶ Πηγᾶδια ὁμώνυμον τοπωνυμίαν, διότι
 τὴν θέσιν ταύτην διεκδικοῦν καὶ οἱ κάτοικοι Πηγαδίων).

Μέγα Πλάϊ (τό), στοῦ Μεγαπλαϊ, ΝΑ., τοποθεσία, μεγάλη πλαγιά.

Μπάρτζος (ὀ), στ' Μπάρτζ', Α., συνοικία, ἔνθα κατόκησε πρῶτος ὁ
 Μπάρτζος.

Μπιζδένης (ὀ), στοῦ Μπιζδέν', ξηροπόταμος.

Μποστάνια (τά), στὰ Μπευστιάνια, Ν. τοποθεσία, ἔνθα ἄλλοτε ἦσαν
 μποστάνια.

Παλιόλιμνες (αἰ), σ' τ'ς Παλιόλ'μις, Ν., τοποθεσία, ὅπου ἦσαν μι-
 κροὶ λίμναι ἀποξηρανθεῖσαι.

Παλιόστανη (ἦ), σ' Μπαλιόσταν', Ν., τοποθεσία ὅπου οἱ κάτοικοι
 ἔχουν σιάνες.

Παναγοπούλα (ἦ), σ' Μπαναγουπούλα, Ν., τοποθεσία ὅπου ὑπάρχει
 ἐκκλησίαι τῆς Παναγίας.

Παρασπόρια (τά), στὰ Παρασπόρια, ΝΑ., τοποθεσία πλησίον ἀγρῶν.

Πηγᾶδια (τά), στὰ Π'γάδια, Ν., τοποθεσία, ὅπου εἶναι τὸ πηγᾶδι
 τοῦ χωρίου.

Πηγαδούλι (τό), στοῦ Πηγαδούλ', Ν., τοποθεσία, ὅπου εἶναι μικρὸ
 πηγᾶδι.

Πύργος (ὀ), στοὺν Μπύργου, ΝΑ., τοποθεσία, ἔνθα πύργος.

Ῥίζες (αἰ), σ' τ'ς Ῥίζις, ΝΑ., τοποθεσία κάτωθι τῶν βουνῶν.

Σαδὶς (τό), στοῦ Σαδὶς, ΝΑ., τοποθεσία ἐπίπεδος.

Σκάλα (ἦ), σ' τ' Σκάλα, ΝΑ., τοποθεσία ἔχουσα φυσικὰς κλίμακας.

Σαλαώρα (ἦ), σ' τ' Σαλιώρα, Ν., τοποθεσία ἔχουσα μεγάλην χα-
 ράδραν.

Σκασμάδες (αἰ), ΝΑ., τοποθεσία μὲ πολλὰς σχισμάς.

Στέλκια (τά), στὰ Στέλκια, ΝΑ., τοποθεσία.

Τσαρομαχαλᾶς (ὀ), στοὺν Ἰτσαρουμαχαλᾶ, Δ., συνοικία, ὅπου τὸ
 πρῶτον κατόκησεν ὁ Τσαρανιώτης.

Τσουμάνης (ὀ), σ' Ἰτσομάν', Ν., τοποθεσία.

Χαλίκια (τά), στὰ Χαλίκια, ΝΑ., τοποθεσία.

Φορτώσι Κατσανοχωρίων

(πρόφ. στ' Φουρτώσ')

Ἀγκαγάλιες (αἰ), στ'ς Ἀγκαγάλις, μεγάλη ἔκτασις δασώδης καὶ
 καλλιεργήσιμος πλησίον κοιλάδος, Δ. τοῦ χωρίου.

Ἀηδοκούκουλο (τό), στ' Ἀηδουκούκλου, βράχος Α. τοῦ χωρίου, ἐνθα ἐμφωλεύουν σῖται (εἶδος δρυοκολάπτου, κοινῶς τσοπάνοι). Τὰ πτηνὰ ταῦτα νομίζουν οἱ χωρικοὶ ὅτι εἶναι ἀηδόνες.

Ἀθανάσιος ἅγιος (ὁ), στοὺν Ἀη-Θανάσ', τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου, ἐκ τοῦ παρεκκλησίου τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.

Ἀλώνια (τά), στ' Ἀλώνια, τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου. Ὀνομάσθη οὕτω ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα ἐπ' αὐτῆς πετράλινα διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν σιτηρῶν.

Ἀνωγίτσα (ῆ), σ' ν' Ἀνουίτσα, τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου ἐπὶ λόφου, ἐξ οὗ προῆλθεν.

Βαλεγούνη (τό), στοὺ Βαλιγούν', ρυάξ σχηματιζόμενος ἐκ τῶν ἀνατολικῶν ὑπόρειθων τοῦ λόφου Φανερωμένης διασχίζων κατὰ μῆκος τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ χωρίου κατερχόμενος εἰς τὸ Κελέντζι.

Βαρβάτσια (τά), στὰ Βαρβάτσια. Εἶναι δύο φρέατα ΒΔ. τοῦ χωρίου καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὰς πλευρὰς τοῦ λόφου Ἀετορράχης. Ἐκ τῶν φρεάτων τούτων, τὰ ὁποῖα εἶναι «βαρβάτσια» ἀπὸ νερόν, ἔχουν δηλ. ἄφθονο νερόν, ὀνομάζεται Βαρβάτσια καὶ ἡ περὶ αὐτὰ τοποθεσία. Ἡ λέξις «Βαρβάτος» ἐν Φορτωσίῳ σημαίνει πλησιονήν: π. χ. βαρβάτος νοικοκύρης σημαίνει νοικοκύρην ἔχοντα πλοῦτον.

Βαρτοῦζα (ῆ), στ' Βαρτοῦζα, τοποθεσία ἐκκλησιῆς ἁγίου Δ. τοῦ χωρίου.

Βλάσιος ἅγιος (ὁ), στοὺν Βλάσ', τοποθεσία ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὸ ὀμώνυμον ἡρειπωμένον παρεκκλήσιον Ν. τοῦ χωρίου.

Βούζι (τό), στοὺ Βούζ', χεῖμαρρος ὀρητικὸς Β. τοῦ χωρίου, σχηματιζόμενος ἐκ τῶν ρυάκων τῆς Ἀετορράχης καὶ τῶν γύρω τοῦ χωρίου κατερχομένων ρυακίων. Κατερχόμενος πρὸς Α. χώνεται εἰς τὸν Ἀραχθόν. Οἱ κάτοικοι λέγουσιν ὅτι παρήχθη ἐκ τοῦ ὅτι ἐν καιρῷ πημμυρῶν βουίτσα φουδερά.

Γκριζάλες (αἶ), σ' τ'ς Γκριζάλις, τοποθεσία κρημνώδης μὲ πολλὰς ὀρσίδες (βλ. τοπωνυμικὸν Κωστηνσίου), σχεδὸν ἀπρόσιτος. Ἡ λέξις ἔχει τὴν αὐτὴν παραγωγὴν, ἣν καὶ τὸ ἐπίθετον γκριζάλος, ὅπερ ἐν Φορτωσίῳ σημαίνει φιλόνηκον, ἱταμὸν, τραχύν, ἀπτότομον ἄνθρωπον. Κεῖται Α. τοῦ χωρίου.

Γύφτοι (οἶ), σ' τ'ς Γύφτ'ς, τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ εἶχον γύφτοι ἐργαστήριον, σήμερον ἡρειπωμένον.

Δημήτριος ἅγιος (ὁ), στοὺν Ἀη-Δ'μήτρ', τοποθεσία Ν. τοῦ χωρίου ἀπὸ τὸ ὀμώνυμον παρεκκλήσιον.

Ἡλίας ἅγιος (ὁ), στοὺν Ἀη-Λιᾶ, Β. τοῦ χωρίου, τοποθεσία ἐκ τοῦ ὀμωνύμου παρεκκλησίου.

Θεοτόκος (ἡ), στ' Θιουτόκ', τοποθεσία, κέντρον τοῦ χωρίου, ἐκ τῆς ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου (Εἰσόδια) κειμένης ἐκκλησίας.

Ἰσιώματα (τὰ), τοποθεσία πετρώδης περικλειομένη ἀπὸ πανυψηλοῦς καὶ ἀπετόμους βράχους, Α. τοῦ χωρίου. Ὀνομάζεται αὕτη οὕτω διότι ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς γύρω αὐτῆς τοποθεσίας εἶναι ἐπίπεδος καὶ ὀμαλή, ἴσια.

Κάμπος Μέγας (ὁ), στὸν Μέα-Κάμπου, τοποθεσία καλλιεργουμένη, ἐπίπεδος, 100 στρεμμάτων, Α. τοῦ χωρίου.

Καρακόλι (βιά), στὸν Καρακόλ', Βλ. Κουροῦνα.

Καστανιές (αἱ), στ' τ'ς Καστανιές, τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου, ὅπου ὑπάρχον ὄντι καστανέαι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. Θὰ ἀνήκον ἄλλοτε εἰς τὸν Φράγκον, διότι ἡ τοποθεσία αὕτη λέγεται καὶ *Καστανιές τ' Φράγκ'*. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ὑπερηφαναύονται, διότι αἱ καστανέαι αὐταὶ εἶναι γέφυρες καὶ μοναστικά καὶ εἰς τὰ Κατσανοχώρια ὅπως λέγουν.

Κετρόσος (ὁ), στὸν Κιτρόσου, λόφος θαμνώδης Ν. τοῦ χωρίου. Λέγουν ὅτι ἄλλοτε ὑπῆρχον ἐπ' αὐτοῦ κέδροι.

Κοτσουρίδια (τα), στὰ Κοτσουρίδια, τοποθεσία Β. τοῦ χωρίου. Αὕτη καλλιεργεῖται, ἀλλὰ παράγει ἀτροφικὰ καλλιμπόκια, τὰ ὅποια ἐν Φορτωσίῳ λέγονται *κοτσουρίδια* ἢ *κακατοῖδια* ἢ *μπερμπελούδια*.

Κουκουσιάρα (ἡ), στ' Γκουζιάρα, τοποθεσία Α. τοῦ χωρίου χέρσος, ἀνωφερής, θαμνώδης μέχρι σημείου τινός, ἐξ οὗ ἄρχονται ὄρσιδες, αἱ ὅποια ἐν Φορτωσίῳ λέγονται καὶ *Σιάρες*. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην, ἧς ἡ ἀκριβὴς ὀνομασία εἶναι ἡ *Κούκου Σιάρα*, πηγαίνουν κοῦκοι.

Κούλια (ἡ), στ' Γκούλια, Βλ. Κουροῦνα.

Κουλούρια τοῦ Κάκου (τὰ), στὰ Κουλούρια τ' Κάκ', τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου. *Κουλούρι* σημαίνει ἐν Φορτωσίῳ μανδρωμένον ἄγρον. *Κάκος* ἦτο ὁ ἰδιοκτήτης.

Κουρὶ τοῦ Λάτου (τὸ), στὸν Κρὶ τ' Λάτ, μικρὰ δασώδης ἔκτασις ἀνήκουσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν Φανερωμένην. Ἐκ τοῦ δάσους τούτου ἔκοπτον ξύλα οἱ κάτοικοι τοῦ ἄλλοτε χωρίου Λάτου, ΒΔ. τοῦ χωρίου.

Κουροῦνα (ἡ), στ' Γκροῦνα, λόφος βραχώδης, ἐνθα ἦτο τουρκικὸς συνοριακὸς σταθμὸς καὶ τελωνοφυλακεῖον. Νῦν σώζονται ἔρείπια αὐτῶν. Εἰς τὸν βράχον τοῦτον ἔμενον κουροῦνες (κορῶναι). Κεῖται βορείως τοῦ χωρίου. Λέγεται δ' ἐπίσης καὶ *Κούλια* καὶ *Καρακόλι* ἐκ τοῦ τουρκικοῦ σταθμοῦ. Βλέπε *Καρακόλι* καὶ *Κούλια*.

Κωνσταντῖνος ἅγιος (ὁ), καὶ **Κωνσταντίνια ἅγια** (ἡ), στὸν Ἐη-Κουσαντίνου καὶ στ' Ἐη-Κουσαντίνια, τοποθεσία πλησίον τοῦ Λάτου, ΒΔ τοῦ χωρίου, ἐκ τοῦ παρεκκλησίου τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Κώστουβα (ἡ), στ' Γκώστουβα, Δ. τοῦ χωρίου τοποθεσία, ἔχου-

σα ἄλλοτε ἀμπέλους καὶ δένδρα ὀπωροφόρα. Ἔχει σχῆμα πετάλου. Ἄνῃκεν εἰς τὴν γυναῖκα Κώστα τινός, διότι ἡ Κώσταινα λέγεται καὶ Κώστοβα, ἢ Γιάννινα Γιάννοβακλη.

Λαγκάδι τοῦ Σκιαδᾶ (τό), στοῦ Λαγκάδ' τ' Σκιαδᾶ, ἀριστερὸς βραχίων τοῦ χειμάρρου «Βουῦζι», Δ. τοῦ χωρίου. Εἰς ὃ σημεῖον οὗτος συμβάλλει μετὰ τινος ἄλλου βραχίονος τοῦ χειμάρρου «Σουῦζι» ἐπνίγη διερχόμενος κάποιος Σκιαδᾶς.

Λάκκος (ὄ), στοῦ Λάκκου, Δ. τοῦ χωρίου, ὅπου ποτίζουν οἱ κάτοικοι τὰ ζῶα τῶν. Ἐκ τούτου λέγεται λάκκος καὶ ἡ γύρω τοποθεσία. Λέγεται καὶ Λοῦτσα.

Λοῦτσα (ἦ), στ' Λοῦτσα, Βλ. Λάκκος.

Μεσοχώρι (τό), στοῦ Μ'σουχώρ', τοποθεσία, κέντρον τοῦ χωρίου.

Μπουρντάβασια (τά), Δ. τοῦ χωρίου τοποθεσία. Οἱ κάτοικοι συνηθίζουν τὴν λέξιν *μπουρντάβασι*, ὅταν θέλουν νὰ δηλώσουν τὴν συναλλαγὴν, τὴν ἀγοραπωλησίαν.

Μόσχος (ὄ), στ' Μόσχ', τοποθεσία, ὅπου ὑπάρχουν ἐρειπωμέναι οἰκίαι, ἐντὸς τοῦ χωρίου. Ὄνομάσθη ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Μόσχου, μυστικοῦ προδότου τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ. Εἰς τοῦτον ὁ Μόσχος, λέγουν οἱ κάτοικοι, ἐπρόδιδε τὰ ὠραῖα κοράσια τῶν Κατσανοχωρίων, τὰ ὅποια ὁ τύραννος ἤρπαζεν. Εἰς τὰς οἰκίας, αἵτινες σήμερον ἔχουν ἐρειπωθεῖ, διεθέριζεν ὁ Ἀλῆς.

Νεράϊδα (ἦ), στ' Νιράϊδα, δασύλλιον, Β. τοῦ χωρίου, ὅπου λέγουν οἱ κάτοικοι ὅτι κατοικοῦν νεράϊδες.

Ντελίσιο (τό), μεγάλη ἔκτασις ἐπικλινῆς, λίαν ἀνώμαλος, χέρσος, ἔχουσα πολλὰς χαράδρας καὶ ὄρσιδες.

Ξεμύτισμα (τό), τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου. Εἶναι ἄκρον βράχου.

Ξηρόλακκος (ὄ), στοὺν Γκξηρόλακκου, τοποθεσία Ν. τοῦ χωρίου ἔχουσα κοίλην ἐπιφάνειαν.

Ξυλώματα (τά), στὰ Ξ'λώματα, τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου. Ἡ θέσις αὕτη ἐξεχερσώθη κάποτε καὶ εὐθύς, ὡς ἐπερατώθη ἢ ἐκχέρσωσις της, ἔλαβε τὸ ὄνομά της. Οἱ κάτοικοι τὸ ἐκχερσῶνω λέγουν ξυλώνω. Συνήθης ἢ φράσις «πᾶμε νὰ ξυλώσωμε τὸ χέρσο».

Πάδη στὸ γεφύρι (ἦ), στ' Μπάδ' στοῦ γιουφύρ', τοποθεσία ἐπίπεδος, ὅπου φύονται χόρτα διὰ τὰ ζῶα. Πλησίον αὐτῆς καὶ Α. τοῦ χωρίου ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ Ἀράχθου λιθίνη γέφυρα κατασκευασθεῖσα τῷ 1875 εἰς ἣν θέσιν εὐρίσκετο παλαιότερα παρασυρθεῖσα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ.

Παλιάμπελα (τά), στὰ Παλιάμπιλα, ἔκτασις καλλιεργουμένη ΒΔ τοῦ χωρίου, ἔνθα ἄλλοτε ἦσαν ἀμπέλια.

Παλιόβρουση (ἦ), στ' Μπαλιόβρουσ', πηγὴ εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ λό-

φου Φανερωμένης Δ. τοῦ χωρίου. Ὁ Ἀλῆς ἐκτιμῶν τὸ δροσερὸν ὕδωρ τῆς πηγῆς ταύτης, λέγει ἢ παράδοσις, καὶ τὸ διουρητικὸν αὐτοῦ μετέφε-
ρεν αὐτὸ εἰς Ἰωάννινα δι' ὕδριων.

Παλιοχώραφα (τά), στὰ Παλιουχώραφα, ἔκτασις καλλιεργουμένη ΝΔ. τοῦ χωρίου.

Παρασπόρια (τά), στὰ Παρασπόρια, τοποθεσία Δ. τοῦ χωρίου, καλλιεργουμένη, ἢ ὁποία ἄλλοτε ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς παρασπόρι. *Παρασπόρι* εἶναι ἄγονος ἄγρος διδόμενος ὑπὸ τοῦ πλουσίου ἰδιοκτῆτου του εἰς ἄπορον ἐργάτην μετὰ σπόρου, διὰ νὰ τὸν καλλιεργήσῃ καὶ διὰ νὰ καρποῦται τὰ εἰσοδήματά του. Ὁ ἐργάτης καὶ πτωχὸς ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ καλλιεργῇ καὶ τὰ ἄλλα κτήματα τοῦ πλουσίου ἰδιοκτῆτου, παρὰ τοῦ ὁποίου διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην δὲν ἐλάμβανεν ἡμερομίσθια. Ὁ καλλιεργῶν τὰ παρασπόρια ἐλέγετο *παρασποριάρης*.

Πενήντα (τοῦ), στ' Πινήντα, τοποθεσία ἐντὸς τοῦ χωρίου ἀνήκουσα εἰς τὴν οἰκογένειαν κάποιου *Πενῆντα* ὀνομαζομένου.

Πλακίδης (ὁ), στ' Πλακίδ', ἄγροί Δ. τοῦ χωρίου ἀνήκοντες εἰς πλούσιόν τινα τοῦ χωρίου, Πλακίδην ὀνομαζόμενον.

Πολίτια (τά), μεγάλη ἔκτασις χέρσος καὶ καλλιεργουμένη, ὅπου ὑπάρχουν τρία φρέατα, Δ. τοῦ χωρίου. Ὄνωμάσθη ἀπὸ τὸν ἰδιοκτῆτην αὐτῆς Πολίτην.

Ρύμες (αἶ), σ' τ'ς Ῥύμις, τοποθεσία Ν. τοῦ χωρίου, ἔχουσα πολ-
λὰς ἀτραπούς, Ῥύμας.

Ῥυμπαριὰ (ῆ), τοποθεσία μὲ γλοιῶδες χῶμα, ΒΔ. τοῦ χωρίου.

Σκάλα (ῆ), σ' τ'ς Σκάλα, τοποθεσία ἔχουσα πετρώματα, ἅτινα εἶναι τεταγμένα ὡς βαθμίδες κλίμακος, Α. τοῦ χωρίου. Δι' αὐτῆς διέρχεται ἀ-
τραπὸς ἄγουσα ἀπὸ Φορτωσίου διὰ Σκλούπου εἰς Τζουμέρκα.

Στεφάνι τοῦ Νάτση (τό), στοὺ Στιφάν' τ' Νάτσ', βράχος κωνικός, 100 μέτρων περίπου ὕψους, ἔχων μίαν μόνον ἀνάβασιν ἐπικίνδυνον, ὅπου κατὰ τὴν παράδοσιν ἐκρημνίσθη κάποιος Νάτσης (Ἀθανάσιος), Α. τοῦ χωρίου.

Τζάϊλος (ὁ), σ' Τζάιλ', βράχος λίαν ἀπότομος Α. τοῦ χωρίου.

Τζημίχια (τά), στὰ Τζ'μίχια, ἄγροί καλλιεργούμενοι, Ν. τοῦ χωρίου ἐκ τινος Τζαμίχα ἢ Τζημίχα ὀνομαζομένου.

Τσοκοσφύρι (τό), στοὺ Τσουκουσφύρ', ἔκτασις χέρσος, δι' ἧς διέρ-
χεται ὁ δρόμος Ἰωαννίνων- Καλεντζίου- Πλάκας - Τζουμέρκων. ΒΔ. τοῦ
χωρίου. Εἰς τὸ χωρίον ὀνομάζουσι τὸ σφύρι *τσόκι* ἢ *τσοκάκι* ἢ *τσόκον*
(ὁ). Ἐπειδὴ δὲ ἐκ Πραμάντων εἶναι πολλοὶ κτίσται, οἱ κάτοικοι τῶν πε-
ρὶ τὰ Πράμαντα χωρίων ὀνομάζουσι τοὺς Πραμαντιώτας *Τσόκια* (ἐν. τσό-
κι) πειρακτικῶς.

Φανερωμένη (ή), στ' Φανιρουμέν', λόφος δασώδης Δ. τοῦ χωρίου εἰς τὸ μέσον τῶν Κατσανοχωρίων, δεσπόζων ὅλης τῆς περιφερείας. Ἐπὶ τοῦ λόφου τούτου ὑπάρχει ἐκκλησία ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου (Κοίμησις). Ὁ ναὸς οὗτος ἐκτίσθη τῷ 1778 Αὐγούστου 20, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ὀπισθεν τοῦ ἁγίου βήματος ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ ἐντετοιχισμένης πλακὸς ἐπιγραφή, ἱστορήθη δὲ τῷ 1778 ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἄνωθι τῆς θύρας τοῦ νάρθηκος ἐξῆς ἐπιγραφή: «ἡστορήθη ὁ θῖος οὗτος κὲ πάνσεπτος ναὸς τῆς ὑπεραγίας Δεσπίνης ἡμῶν Θεοτόκου κὲ αειπαρθένου Μαρίας αρχιερατεύοντος τοῦ πανιερωτίτου κὲ λογιωτάτου μητροπολίτου τῆς αγιοτάτης μητροπόλεως Ἰωαννίνων κυρίου κυρίου Μακαρίου δια συνδρομῆς κὲ πικροπίας ἀπὸ τον Παντοκράτορα κὲ ἀνοθεν ενέα κουμπίδες παναγιώτατον Βενέτι ὁ παντοκράτορ κὲ ὁ Ἐμανουήλ διὰ χηρὸς Νικολαίου Πλακίδα ὁ δε Πρόδρομος κὲ Παναγία διὰ χηρὸς Ἀθανασίου του τοῦ αὐτοῦ. το δε ιερὸν κὲ δύο κουμπέδες ἔξο τοῦ ιεροῦ διὰ χηρὸς Χρίστου ιερέος κὲ Γεοργίου τῶν Αὐταδέλφον ἀπο τον μεγάλης βουλῆς Ἀγγελων κὲ ἀποκάλιπιν κὲ πῖσαν νοην(;) κ' κάτοθεν η ἐξι κουμπίδες διὰ συνδρομῆς κὲ δαπάνης Κωνσταντίνου κὲ Γεοργίου τῶν Λ'ανῶν κ' διὰ χηρὸς ἡ κατοθεν ἔξι κουμπέδες Κωνσταντίνου ιερέος εκ τῆς χώρας ταύτης κὲ Στέριου μαθιτοῦ αὐτοῦ. Αψπς 1787 ὀκτομβρίου 23». Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐκυρπολήθη ὁ εὐρὸς πρόναος τῆς ἐκκλησίας. Ὁ κώδων τῆς ἐκκλησίας φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιγραφήν: ANNO-MDCLXXXII. Ὁ ναὸς οὗτος εἶναι κοινὸν νεκροταφεῖον τῶν χωρίων Κωστηταίου, Νίστορα καὶ Φορτωσίου.

Φάντω (ή), σ' τ'ς Φάντους, τοποθεσία ἐκ τῆς συζύγου τοῦ ἰδιοκτήτου Φάντη.

Φορτωσιὸ (τό), στοὺ Φουρτουσιό, τοποθεσία κατακλυζομένη ἀπὸ νερά, Δ. τοῦ χωρίου.

Φωκοκιὰ (ή), στ' Φουκουκιά, ἀγροὶ μεγάλης ἐκτάσεως, Δ. τοῦ χωρίου.

Χωραφιὰ (ή), στ' Χουραφιά, ἀγρὸς περιτοιχισμένος, Β. τοῦ χωρίου.

Χώσεψη "(Αρτης)

Ἀθανάσιος ἅγιος (ὁ), στοὺν "Αη-Θανάσ", τοποθεσία λαβοῦσα τὸ ὄνομα τοῦτο ἀπὸ τὴν ὁμώνυμον ἐκκλησίαν.

Ἀγνάντιο (τό), στ' Ἀγνάντιου, τοποθεσία ἐπὶ ὑψώματος λέγεται αὕτη καὶ Ἀλογά.

Ἀκόνι (τό), στ' Ἀκόν', Δ., τοποθεσία ἔχουσα πολλὰς καὶ μεγάλας πέτρας. Εἶναι ἄγονος τόπος Α. τῆς Κρύας Βρύσης.

Ἀλώνι τοῦ Λύκου, στ' Λύκ' τ' Ἀλών', τοποθεσία Δ. Τὸ μέρος οὗτο εἶναι «ξάγναντο» ἐπ' αὐτοῦ κάποιος ὀνομαζόμενος Λύκος (σώζε-

ται καὶ σήμερον τὸ ἐπώνυμον τοῦτο) ἔχει κάμει ἄλῳνι. Σήμερον κατέχει τοῦτο ἄλλος.

Ἀμπέλια (τά), στ' Ἀμπέλια, τοποθεσία Δ. Ἦσαν ἄλλοτε εἰς τὴν τοποθεσίαν αὐτὴν ἀμπέλια.

Ἀνεμόζυγος (ὀ), στοὺν Ἀνεμόζ'γου, ἐπίπεδος τοποθεσία ἔχουσα τὸ ἐν μέρος κατωφερές.

Ἀρμύρες (ή), στ' Ἀρμύρες, δύο τοποθεσίαι. Ἡ μία εἶναι πλησίον τῆς θέσεως Κέθρα πρὸς ΒΑ. αὐτῆς, ἡ ἄλλη πλησίον τῆς θέσεως Πολύκωνο πρὸς Β. οὗτοῦ. Οἱ τόποι οὗτοι ἔχουν ἄλας, ὅπερ κατὰ τὸ θέρος ἐξατμίζεται καὶ ἀφίεται λευκὴν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους οὐσίαν, τὴν ὁποίαν τὰ ζῶα λείχουν.

Ἀσβέστη (ή), στ' Ἀσβέστ', τοποθεσία, ὅπου παρασκευάζουν ἄσβεστον.

Βάτα (τά), τοποθεσία ΝΑ., ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον φυτόν.

Βίγλα (ή), στ' Βίγλα, τοποθεσία. Ὑψωμα. Βιγλίζω=ἀγναντεύω, παρατηρῶ, βίγλα=ἀγνάντιο, παρατηρητήριον.

Βινισιέρα (ή), στ' Βινισιέρα, τοποθεσία ΝΑ.

Βρύση Μεγάλη (ή), στ' Μιγάλ' βρύσ', πηγὴ. Οὕτω λέγεται καὶ ἡ περὶ αὐτὴν τοποθεσία. Βρύση Κρούα (ή), στ' Γκρούα Βρύσ', πηγὴ δώσασα τὸ ὄνομα καὶ εἰς τὴν τοποθεσίαν.

Γεωργαντζαίκα (τά), στὰ Γιουργαντζαίκα, τοποθεσία, ὅπου κατοικοῦν οἱ Γιουργαντζαῖοι.

Γεώργιος Ἅγιος (ὀ), στοὺν Ἁη-Γιώργ', συνοικία.

Γκουμάζες (αί), στ' Γκουμάζις, τοποθεσία, ἣν διαρρέει ῥυάκιον ἔχον μεγάλας τρύπες, τὰς ὁποίας λέγουν καζάνια. Λέγουν ὅτι ἓνα ἀπὸ τὰ καζάνια αὐτὰ ἔχει νερό, τὸ ὁποῖον κοχλάζει, καὶ ὅτι εἰς τὸ μέρος τοῦτο βγαίνουν διαβόλοι.

Γκοῦρα (ή), στ' Γκοῦρα, τοποθεσία ὀνομασθεῖσα ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον ῥεῦμα.

Γουμαρόστρουγκα (ή), στ' Γουμαρόστρουγκα, τοποθεσία ὀνομασθεῖσα οὕτω ἀπὸ τὴν συγκέντρωσιν ὄνων.

Γοῦρτος (ὀ), στ' Γούρτ', τοποθεσία ἐκ τοῦ ἰδιοκτῆτου Γούρτου.

Γρέβια (τά), στὰ Γρέβια, τοποθεσία. Γρέβια σημαίνει χαλάσματα. Διὰ τῆς τοποθεσίας ταύτης διέρχεται ποταμός, ὅστις παρέσυρε τὸ χῶμα καὶ ἀφῆκεν εἰς τὴν ἑτέραν τῶν πλευρῶν του ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας πέτρας καὶ θράχους, οἱ ὁποῖοι φαίνονται ὡς χαλάσματα.

Γριντζιλιές (αί), στ' τ'ς Γρινζ'λιές, τοποθεσία. Ἄλλοτε εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἦσαν κλήματα ἄγρια καλούμενα γριντζιλιές ἀπὸ τὸν καρπὸν τῶν γλέντζικα=ἄγρια σταφύλια.

Διάσελον (τό), στοὺ Διάσιλου, τοποθεσία ΒΑ. τοῦ χωρίου.

Ζερβὰ (τά), στὰ Ζιρβά, τοποθεσία Α. τοῦ χωρίου.

Ἡλίας ἅγιος (ὁ), στοὺν Ἐη-Λια, τοποθεσία ἐκ τοῦ ὁμωνύμου ἐξωκκλησίου ὀνομασθεῖσα.

Καλυβοπίνακα (τά), στὰ Καλ'βουπίνακα, τοποθεσία, ἐφ' ἧς ἄλλοτε ἦσαν καλύβια.

Κάλτσιανας (ὁ), στ' Κάλτσιανα, τοποθεσία ἐκ τοῦ ἰδιοκτήτου.

Κάμπος Ἄνω καὶ Κάτω (ὁ), στοὺν Ἄπάν' Γκάμπου, στοὺν Γκάτου Γκάμπου, εἰς τὸ μέσον τοῦ χωρίου, ὅπερ διαιρεῖται εἰς δύο κάμπους. Ἄπο τὴν ἐκκλησίαν ἀρχίζει κατωφέρεια, ἣτις τελειώνει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κάτου Κάμπου.

Καρίτσα (ἦ), σ' Γκαρίτσα, τοποθεσία, ὅπου ἄλλοτε ἦτο μικρὰ καρυά.

Κάψαλα (τά), τοποθεσία ΝΑ. τοῦ χωρίου.

Καστρι (τό), στοὺ Καστρί, λόφος. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ εἶναι κρημνοί, πέριξ αὐτοῦ εἶναι τεῖχος. Πιστεύουν ὅτι ἐδῶ θγαίνουν φαντάσματα. Λέγουν ὅτι ἐκεῖ ἄλλοτε ἐκλείσθησαν οἱ κάτοικοι ἀμυνόμενοι κατὰ τῶν Τούρκων. Ἐπειδὴ οὗτοι δὲν ἠδύναντο νὰ καταβάλλουν τοὺς Ἑλληνας, ἐσκέφθησαν νὰ κόψουν τὸ νερό. Μία γραῖα συνεβούλευσεν αὐτοὺς μὴ γνωρίζοντας πόθεν ἦρχετο τὸ νερὸ νὰ πάρουν ἓνα ἄλογο ἄμαθο (ἄπιαστο, ὅπως λέγουν), καὶ νὰ ἀναγκάσουν αὐτὸ νὰ τρέξη ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Τὸ ἄλογον ἐδίψασεν καὶ μὲ τὸ πόδι του ἀρχισε νὰ σκάπητῃ εἰς ἓν μέρος. Οἱ Τούρκοι ἔσκαψαν ἐκεῖ, εὔρον τὸ νερὸ καὶ τὸ ἔκοψαν. Οἱ πολιορκούμενοι ἠναγκάσθησαν τότε νὰ παραδοθοῦν.

Κέδρα (τά), τοποθεσία ἔχουσα κέδρα πολλά.

Κεδράκις (ὁ), στοὺν Γκιδράκ', τοποθεσία, ἔχουσα μικρὸν κέδρον.

Κελάρι (τό), στοὺ Κιλάρ', τοποθεσία, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει σπιτάκι σὰν κελί.

Κουρεψὰ (ἦ), στ' Γκουριψά, τοποθεσία, ὅπου ἐκούρευον τὰ πρόβατα κατὰ τὴν ἀνοιξιν.

Λακκοποῦλες (αἱ), σ' τ'ς Λακκουποῦλις, τοποθεσία, Δ.

Λαῦρα (τά), στὰ Λαῦρα, τοποθεσία, ΒΑ. Λαῦρα ὀνομάζονται δένδρα μὲ ἀγκαθωτὰ πλατέα φύλλα.

Λιθᾶρι Πλατὺ (τό), στοὺ Πλατὺ Λ'θάρ', τοποθεσία ἔχουσα μέγαν λίθον, πλησίον τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

Λοῦτσα (ἦ), στ' Λοῦτσα, τοποθεσία ἄλλοτε βαλτώδης, ὅπου ἐπήγαιναν οἱ χοῖροι καὶ ἐλουτοσύριζον (=ἐκυλίωντο στὸ νερό). Σήμερον εἶναι χωράφια.

Μαρίνα ἁγία (ἦ), στ' ν' Ἐη-Μαρίνα, τοποθεσία ἐκ τῆς ὁμωνύμου ἐκκλησίας.

Μάρκος ἅγιος (ὁ), στοὺν Ἁγ.Μάρκου, τοποθεσία, λόφος ἐκ τοῦ κειμένου ἐπ' αὐτοῦ παρεκκλησίου τοῦ ἁγ. Μάρκου.

Μοναστήρι (τό), στοῦ Μοναστήρ', συνοικία ὀνομασθεῖσα οὕτω ἐκ τοῦ μοναστηρίου (τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου).

Ξηρόγκιασμα (τό), στοῦ Ξηρόγκιασμα, τοποθεσία, ἦτις ἄλλοτε ἦτο δάσος.

Παλιογκορτσιὰ (ἦ), σ' Μπαλιουγκουριτζιά, τοποθεσία ἐκ τοῦ ὁμωνύμου δένδρου (=ἀγριοαχλαδέας).

Παλιοκόπρια (τά), σιὰ Παλιουκόπρια, τοποθεσία, ὅπου ἐσταύλιζον τὰ κοπάδια τῶν Μπαλαφαίων, ΝΑ. τῆς Καρίτσης.

Παλιόσπιτα (τά), σιὰ Παλιόσπ'τα, ΒΔ., τοποθεσία, ὅπου εἶναι σπίτια βλάχικα, ἴσως Σαρακατσαναίων, οἱ ὅποιοι ἐγκατασταθέντες ἐκεῖ κατόπιν ἐξεδιώχθησαν. Σήμερον ἔχουν κρημνισθῆ.

Παλιχώραφα (τά), σιὰ Παλιουχώραφα, τοποθεσία, ἦτις ἄλλοτε ἐκαλλιεργεῖτο, ΝΔ. τοῦ χωρίου.

Παλιοχώρι (τό), στοῦ Παλιουχώρ', τοποθεσία, ὅπου ἄλλοτε ἦτο τὸ χωρίον καὶ ὀπόθεν οἱ κάτοικοι ἐκδιωχθέντες ἐγκατεστάθησαν εἰς τὸ σημερινόν.

Πέτρες (αἱ), σ'ς Πέτρις, τοποθεσία πετρώδης.

Πλάκα (ἦ), σ' Μπλάκα, τοποθεσία.

Πλατανιάς (ὁ), στοὺν Μπλατανιά, τοποθεσία ἔχουσα πλατάνους.

Πολιάνα (ἦ), σ' Μπουλιάνα, συνοικία, Ν. τοῦ χωρίου.

Πολύκοινο (τό), στοῦ Πουλύκοινου, τοποθεσία. Δι' αὐτὴν λέγουν ὅτι ἄλλοτε ἀνῆκεν εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους, καὶ διενεμήθη κατόπιν.

Πόρτα (ἦ), σ' Μπόρτα, τοποθεσία. Λέγουν ὅτι αὕτη ὠνομάσθη οὕτω, διότι ὁμοιάζει πρὸς πόρταν. Ἄλλοι λέγουν ὅτι ὠνομάσθη οὕτω, διότι ἐκεῖ ἦτο ἄλλοτε ἡ πύλη τοῦ παλαιοῦ χωρίου. Εὐρίσκεται Ν. τοῦ Παλιοχωρίου.

Πορτίτσα (ἦ), σ' Μπουρτίτσα, πηγὴ εἰς τὸ ὄρος Τζουμέρκα.

Πουρναράκια (τά), σιὰ Πουρναράκια, τοποθεσία ἔχουσα ἄλλοτε πουρνάρια.

Ῥουπακιὰ (ἦ), σ' Ῥουπακιά, συνοικισμός. Θὰ παρήχθη ἀπὸ τὸ *ρουπάκι*, τὸ ὅποιον σημαίνει βαλανιδιά.

Σαμάρι (τό), στοῦ Σαμάρ', τοποθεσία καὶ συνοικία, ὁμοιάζουσα πρὸς σαμάρι, Ν. τοῦ χωρίου καὶ Δ. τῆς θέσεως *Καλυβοπίνακα*.

Σερεπίσιος (ὁ), σ' Σιριπίσι', τοποθεσία ἐκ τοῦ ἰδιοκτῆτου Σερεπίσιου.

Σιδηρόλακκος (ὁ), στοῦ Σιδηρόλακκου, τοποθεσία.

Σιόποτον (ἦ), σ' Σιόπουτ', πηγὴ.

Σιργίδι (τό), στοῦ Σιργιδ', τοποθεσία ΒΑ. τῆς Πλάκας.

Σκάλα (ή), στ' Σκάλα, τοποθεσία ἐντὸς τοῦ χωρίου, ἐνθα πηγαῖον περιέκατον.

Σουλιώτης (ό), στ' Σουλιώτ', τοποθεσία. Λέγουν ὅτι ἀπὸ τοὺς Σουλιώτας, ποὺ φεύγοντες τὸν Ἀλῆν ἐπῆγαν εἰς τὸ μοναστήριον, δύο ἀδελφοὶ καὶ μία ἀδελφή τὸν μετέβησαν εἰς τὴν Χόσειφην καὶ ἐκεῖ ἐγκατεστάθησαν κίσαντες οἰκίας, τὰς ὁποίας ἐνθυμοῦνται οἱ παλαιότεροὶ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου. Ἡ μία ἐκ τούτων εὐρίσκεται Ν. τῆς Θέσεως *Ξηρόγκασμα*, ἡ δὲ ἄλλη Α. τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Σπάρτα (εἶ), στ' Σπάρτα, τοποθεσία ἐκ τοῦ ὁμωνύμου δένδρου, ἔχοντος τὰ φύλλα τὸν ἴμοια πρὸς σχοινία. Ταῦτα χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τῶν κατοίκων διὰ νὰ δένουν τὸ ἄχυρον κατασκευάζοντες καλύβας.

Σταυρός (ό), στοῦ Σταυρό, τοποθεσία πλησίον τοῦ Παλιοχωρίου.

Στενό (τό), τοποθεσία στενή, διότι ἀπὸ τὸ ἐν μέρος εἶναι ποταμὸς καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ῥάχη.

Τάβλα (ή), στ' Ντάβλα, τοποθεσία μεγάλη καὶ ἐπίπεδος, ὡς τὸ τραπέζι, ἢ τὰβλα.

Τριένι (τό), στοῦ Τριέν', λόφος πολὺ ὑψηλὸς ἔχων ἀπέναντί του δύο ἄλλους λόφους.

Τσιοβολαίικα (τά), στὰ Τσιουβουλαίικα, τοποθεσία ἐκ τῆς κατοικουμένης εἰς αὐτὴν οἰκογενείας Τσιουβόλα.

Τσιουῦμα (ή), στ' Τζιουῦμα, ἡ ὑψηλοτέρα ῥάχη τῆς Χόσειφης, Α. τοῦ χωρίου.

Τσουκνίδες (αἶ), στ' Τσουκνίδις, τοποθεσία ἐκ τοῦ ὁμωνύμου φυτοῦ.

Τσιροτόρος (ό), στοὺν Τζιρουτόρου, τοποθεσία. *Τσιροτόρους* λέγουν εἰς Χόσειφην τοὺς κλώνους τῶν κέδρων, τοὺς ὁποίους κόπτουν οἱ βλάχοι καὶ πηγνύουν εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ ἀναρτοῦν τὶς τσαντῆλες μὲ τὸ τυρὶ ἢ ἄλλα ἀντικείμενα.

Φτελιάς (ό), στοῦ Φτιλιά, τοποθεσία ἔχουσα ἄλλοτε δένδρα ὑψηλά, φτελιάδια καλούμενα. Ἐκ τούτων ἐν σώζεται σήμερον. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ὑπάρχουν δύο πηγαί, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ πολιορκούμενοι εἰς τὸ Καστρὶ μετέφερον τὸ ὕδωρ.

Φτέρις (αἶ), στ'ς Φτέρις, τοποθεσία πλησίον τῆς Βίγλας.

ΚΩΝΣΤ. Δ. ΣΤΕΡΓΙΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητὴς ἐν τῇ Ζωσιμαίᾳ Σχολῇ